

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felolós szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/4 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A szláv sas.

Budapest, augusztus 12.

(K.) A turóc-szentmártoni tót ünnepegekről írván, a prágai Narodni Listy meg-szállja az ihlet s azt mondja: „magasabba repül a szláv sas és erősebben terjeszti szét szárnyait a szláv mezőség fölött.“ Nos, magyar vadászok, a sas már itt van, löjjeitek agyon! Nagy szíveséget tesztek vele — kinek? A magyar állameszmének? Nem. A magyar állameszme vajmi keveset nyer vele, ha ezeket a frázis-sasokat le is lövöldözik. De szíveséget tesztek vele a tót agitátoroknak, akik ugy eregetik fel ezeket a sasokat, mint gyermekek a papiros-sárkányt. Régen kitapasztalták ők már, hogy a magyar állameszme vadászai előszeretettel vetik magukat minden sértő frázisra s míg ezekkel vesződnek, elmulasztják megfigyelni azt az igazi aknamunkát, mely nem a levegőben, hanem a földön és a föld alatt folyik. A sas veszik célba, pedig az frázis és szem elől tévesztik a vad-orzót, aki pedig csöndesen pusztít az alatt a magyar állam tilalmas területén. Nincs az a bántó szó és kifejezés, melyre a magyar politika faktorai nyomban rá ne vetnék magukat, de nincs az a robbantó akna, bármilyen nyilvánvaló legyen is, melyet ártalmatlanná tenni törekednének. A frázisra vadásznak, az akna fölért nyugodtan sétálnak. Mi a követke-zése? Az agitátorok ma már sportszerűen gyártják a sasokat, hogy a magyar vadászok foglalkoztassák, a nemzetiségi aknamunkások pedig nyugodtan és háborítatlanul dolgoznak ezenközben, míg a magyar államot szélthiben is, hosszában is aláasták.

A felvidéki kivándorlási kongresszus után tizenhét alispán találkozott egy társaságban. A kongresszusról beszélgettek s a nemzeti-ségi kérdésbe lyukadtak ki. Ugy körülbelül

közös bajnak érezte ezt mind a tizenhét alispán. S ekkor történt, hogy a beszélgetés során rájöttek a nemzetiségi taktika egyöntetű-ségére. Konstatálták, hogy tótnak, romának, svábnak egyformán az a fogása, hogy frázisokat kurjant, amelyeknek mindég fel-ül a magyar állameszme naiv őrsége s valóságos dühvel veti magát ilyenkor a frázisokra, hogy agyonüsse őket — más frázisokkal. De ez csak az egyik része a nemzetiségi taktikának, a komédia. Bánják is ők, ha agyonütik a frázisokat és hüvökre tesznek egy pár kiabáló frázis-gyáros! Kerül helyükbe másik frázis és új gyáros. A magyar állameszme őrsége pedig nyugodtan alszik az eredményes vadászat után, mintha a frázisokkal együtt a nemzeti-ségi kérdést is agyonütötte volna. S akkor jön a nemzetiségi taktika komolyabbik része: a gazdasági háló. Míg a levegőben frázisok röpködnek a magyar vadászok megtéveszté-sére, az alatt a földön sorra alapítják a nemzetiségi pénzintézeteket, melyek üzletnek is elég jól beválnak, de aknának egyszerűen felülmulhatatlanok. Ezek a nemzetiségi bankok egész csöndben terjeszkednek, sorra szü-lik a fiókintézeteket s lassankint hatalmukba kerítik az egész vidék ártatlan lakosságát. A népesség szegény, pénzre szüksége van s mikor potom hét percentre kaphat a banktól, nem törődik vele, ha hazafias érzésben hel-venhét percentre is szednek tőle a nemzeti-ségi pénzintézetek. Azok a bankok pedig nemine contradicente fölvehetnék a „vidék jöltevője“ címet, mert hiszen ők gazdasági téren csakugyan hóna alá nyulnak a görnyedező népek és valami nagy perccel se nyuszák, csak éppen azt kéri tőle, hogy uszszék a nemzetiségi árral és üvöltőn a farkasokkal. Így a nemzetiségi bankok jó eredménnyel zárják az esztendőt: a pénz is haszonnal forgott, az eszme meg pláne. Ilyen

csekélység pedig nem alterálja a magyar állameszme őrségét, mert annak a szláv sas, a nagyromán álmat s a többi puffogó frázist kell lesnie, nehogy egy is elkerülje figyelmét.

A nemzetiségi taktikának ez a két arca komolyan szöbő került ott az alispánok nem-hivatalos értekezletén. Azaz odáig sem volt az titok az adminisztráció oszlopainak. Azt is tudták, hogy régebben, még az Albina és a Tátrabank gyermekeibeiben, kapott már a magyar kormány figyelmeztetést, hogy saját földjén kell az ellenséget üzőbe venni és gazdasági fegyverekkel kell a nemzetiségi bankok munkáját lerontani. De az a figyelmeztetés meddő maradt. A kormány nem ment bele a tervbe, mert a nemzetiségi frázisokra vadászni olcsóbb és hatásosabb, a gazdasági mérkőzéshez pedig pénz is kell, türelem is. Miskolcra aztán, ugy tudjuk, a nemzetiségi megyékben érdekelt alispánok köz-ös eljárásra szánták el magukat s abban állapotok meg, hogy közös tapasztalásaiknak közös eredményét leszűrve, azt megfontolás céljából illetékes helyre fogják előterjeszteni. Megtörtént-e az előterjesztés, vagy sem? — nem tudjuk. De mindig igaz marad, hogy a nemzetiségi kérdésben gazdasági és pénzügyi sakkhuzás nélkül mi maradunk a vesztesek. Az Albina és a Tátrabank egyre terjeszkedik, szüli a fiókintézeteket és szedi a hét percceteket pénzben s a hetvenhét percceteket hazafiságban. A magyar állam pedig késlekedik a legtermészetesebb sakkhuzással. Igaz, a magyar állam nem gazdag. De azért nem minden befektetett tőkéje hoz harmadfél perccet s csak ezekből a gyöngén jövedelmező pénzekből kellene néhány milliót a nemzetiségi vidékek magyar pénzintézetei-nél olyan módon elhelyeznie, hogy az állam harmadfél perccetre adja és kellő garanciák mellett, az intézeteket pedig arra kötelezi,

TÁRCA

Találkozunk.

Találkozunk nagy sokszor, férfi és nő,
S úgy érezzük, hogy — ő a párunk!
Felujjongunk, hogy végre megjelent hát,
Kire oly rég-rég, bús epedve várunk.

Lélek lélekhez halkán odahajlik,
Fel is lobbannak csókra, dalra...
S ha csók után megnézik újra egymást:
„Nem ő!“ — „Nem ő!“ — s ki jobbra tér, ki balra.

K. Lippich Elek.

A főajtó.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Holló Márton.**

Az a tengeri fürdő, ahol tavaly két nagyon élvezetes hónapot töltöttem, nem tartozik a nagy, népes üdülőhelyek közé, de azért egészen jó-módu, sőt gazdag nép is fölkeresi. Éppen félre-eső, regényes magánya vonzza oda az olyan em-bereket, akik jobban szeretik a bűbajos csöndes-séget, mint a luxus-fürdők pazar, de hangos és zaklató életét. Lent a völgyben, a kőből épült vá-roskában két összekeveredett népjai eredeti élete folyik olyasféle tompa éleveségben, mintha könnyű lától elzönné meg a színjátékot, a kékes ormu napstótt hegyek közül szinte dallamtalan, de sajtáságosan bánatos énekfosz-

lányokat hord telénk a szelő. A tengernek, igaz, nincsen végtelensége, mert szemben szigetek fogják el a messzeséget, de a nap külön-böző szakaiban bámulatos sokféleséget mutat a víz s a könnyű kis vitorlásbárkákön egy-két órai uttal ezekre a szigetekre is át lehet rándulni és akkor megint új ország földjén vagyunk, tizenöt-husz-házus tengerparti falvaeskában, vadon termő fügefás tájakon, bibliai korabeli elhagyatottságban, kiszakadva minden izgató modernségből. A tengeren órákhozhat sütkérezve horgászni, a hullámokban nagyokat hűsölni kitűnően lehet, a hegy-öldalon álló nagy fogadó előtt az óriási porondos terrázon pedig olyan varázsos esti hangulatokba veszhetünk, amelyeknek festése hatásosan beválík szép regényrészleteknek.

Mondom, pénzes közönség is jár ebbe a für-dőbe és a hotelben élő társaság előkelőségének gyakran ad színt és súlyt a vendégloki asztaloknál, vagy a sétány fasorában egy-egy magasrangú tisztü uniformis, vagy valami államférfiu feltűnő alakja. Idegeket lecsillapítani, fáradalmat, or-zságos gondokat kipihenni nagyon alkalmas az ilyen helyeken.

Mialatt ott éltém magam is, az állandóbb szálló-vendégekből kisebb társaság szokott össze, amelynek tagjai között akadt mindenféle foglal-kozás. Volt ott katona, lateiner, pénzember, mű-szaki férfiu, író és gentry-földbirtokos. Es mind-annyijja megfért egymással az üdülés édes nap-jaiban. Akik ily összeismerkedtek, sok jó tulaj-donságot mutattak, kedvelték egymást s ha támadtak is viták a társadalmi ellentétekről, a különböző álláspontok és vélemények olyan ki-méletlenül, gyöngéden, csaknem szerelmesen csap-tak össze, hogy némely ábrándos lélek az álta-lános enyhéseg boldogságában az egységes em-beri nem életéről álmodott gyönyörű képet. A

kevésbé optimisták nem kalandoztak el ilyen messzire, csak jól érezték magukat, de kivétel nélkül mindenki átengedte magát az egyre bizal-masabbá váló barátság kényelmes melegségének.

Egyik este, vacsora után — a vendéglős kü-lönsően jól bánt akkor este hűsöges vendégeivel — a jó barátok társaságának egyik töredéke már kiment a terrász lelegejére. Urak, asszonyok ve-gyest, nagy némaságban, vagy szagzatott, halk beszélgetésben, a lócákra telepedve, egy-két pár a díszes kópárkányra hajolva, amelyen túl a mélység s odébb a tenger következett. Meglehe-tősen sötét volt, a hold nem világított s a szinte fekete égbolt csillag-sokasága még csak annyi derengéssel sem szőtte át a homályt, hogy egy-más arcát láthatták volna eléggé a szomszédok. A szigetek teljesen vak feketeségből egy lassan uszó hajó három színes szeme csillámlott ki, de olyan messzeségben, hogy a hajó testéből is kiugró nyulványaitól még a legélesebb szem sem fedezhetett fel egyetlen porcikát sem. Bársonyos hűvösség simogatta az arcokat, a hőlgyek nyakát, a kezeket, úgyzólván fűrdöttek a jószágos levegő-hullámokban a szabadon hagyott testrészek.

Meg lehet bocsátani, hogy ebben a máskü-lönbön józan városi életet élő társaságban még a legszívósabb férfinep is lágygyá, erősen ér-zővé lett s hogy akadt olyan fantázia is, amely színműjelenetekre gondolt, amelyben néma sta-tiszták kerti fonott székekben elmerengnek a tengerparton, miközben a zenekar a csöndes jele-nethez illő aodalító dallamokkal szolgál. Percekig elég szórakozás volt utána bámulni a hajóval uszó piros és zöld lámpásoknak, amíg el nem lobbantak a sziklaszoros fordulánál, a földi fénypontokról át lehetett aztán térni az égbolto-zat resztekő lángoskaira, beszédet kezdeni a nagy mindenségről, amely örökre titokzatos és

hogy öt percentnél többet a szegény néptől ne szedjenek: — hol volna akkor az Albina, a Tátrabank s a többi hétporcentos jölteve? Az állammal ezek az idegen pénzdel dolgozó politikai bankok a versenyt föl nem vehetik, mert nekik — akárhogyan verik a mellüket — üzleti jövedelmet is föl kell mutatniok a nemzetiségi gondolat prosperálásán felül. Ugy kapják a pénzt, hogy az üzleti befektetés is jó, a politikai haszon is jó. Ha a két haszon közül az egyik kétes, azok a külföldi tőkésék könnyebben mondanak le a politikai hasznról. Ma szívesen adják a pénzt a nemzetiségi bankokhoz, mert elég jó üzletek is, de be fogják vonni a vitorlákat, ha pusztán és kizárólag politikai okokból kérnek fölül áldozatokat. S a magyar állam, minden anyagi kockázat nélkül, a legegyszerűbb, legtermészetesebb és legszükségesebb sakkhuzással megverhetné a nemzetiségi taktika komolyabbik táborát, ha ezen a téren csak egyetlen lépésre szánná el magát.

Ismételjük: nincs róla tudomásunk, volt-e folytatása a tizenhét alispán diskussziójának? Ha nem volt, őszintén sajnáljuk. Mert tisztán látjuk, hogy a magyar államnak ezen a ponton kötelességei vannak s a nemzetiségek gazdasági taktikáját nem szabad könnyedén nézni. A szegénység nem mentés, mert ez a kérdés a magyar állameszme szempontjából a mindennapi kenyér kérdése. Lövdőzhethetünk mi a szláv sasra s a többi, taktikai fogásból föleresztett papiros-szörnyetegré: azokból ugyan egy grammnyit se fog gyarapodni a soványodó magyar állameszme. S még szíveséget is teszünk vele a megfizetett nemzetiségi agitátoroknak, ha lövdőzünk az ő frázisaikra. Azért hát csak keringjenek a szláv sasok és egyéb papiros-szörnyetegek a mezőség fölött: vigye őket a kánya. De a nemzetiségi taktikának csendesebb szereplőit, a bankokat és hétporcentos népboldogítókat tartuk szemmel, verjük meg a saját fegyvereikkel. Ezek egész falkákat ragadnak ki Magyarországi munkás fiaiból, míg az a szláv sas egy sétáló legyet se fog elriasztani a magyar paraszt orráról...

BELFÖLD

Nyugbérnap az államvasutaknál. Mint értesülünk, Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy a nyugdíjban nem részesülő

megérthetetlen, a földi létről, amely örökkön-örökké változatos és kimeríthetetlen téma marad és mivel az est egyre szorosabban behálózta a világot végén így összeveszve fordított városalakokat, a szívekben mind jobban elérékenyedés fakadozott, a nyelvek szaporább, lelkesebb beszélgetésre oldódtak. És elérkezett az a pillanat is, amelyben az embereket sarkalja valami, hogy bizalmasabban legyen a társai iránt, sőt ellenállhatatlan magáról beszéljen, főként mikor a társaságban valaki már rálépett erre a meghitt térére. És akármennyire elkoptatott eset az, hogy a novellák hősei a csöndes estében meg-megvillanó szivarparaszok romantikus fényénél rejtett emlékeket tárnak fel, a szóban lévő tengeri fürdő teraszán a vegetáló emberek sorra önfelédtebb közléseket tettek a távol mult édes-bus homályából.

Mondott érdekes reminiscenciát fiatalságának küzdelme éveiből az erdélyi bányatanácsos, a Kassán állomászó honvédszádos, a triestzi gyárigazgató, a müncheni egyetemi tanár. Utóljára maradt a budapesti bankár, aki tizenegy óra után, mikor a hölgyek könnyű, kivágottna ruháira lágy gallérok kívánczoltak, egy egészen különös apróságot beszélt el.

— Nem tagadom, — kezdte — de ne vegyék hivalkodásnak sem, hogy valamikor régen, amikor nem jártam még expresszen és nem közvetítettem üzleti kapcsolatokat távoli pénzpiacok között, a cipóm néha rongyos volt s teljesen hiányos talpán át az utca sara is bőségesen beszivárgott. Ez gyakran télen is megtörtént s igazán csak az isteni gondviselés különös kegyelméből lehetek most életerős ötvenéves ember. De hát akkor még kis diák voltam Budapesten s szegény jó apám sem élt már, aki addig csudálatosan értett ahhoz, hogyan kell a legesekélyebb eszközökből egy egész nagy gyermekereget iskoláztatni. Ő ismertette meg velem a népkönyha intézményét, amelytől arisztokratikus kalandosságom-

m. kir. államvasuti alkalmazottak agkori ellátása érdekében *nyugbérnapot* létesít s a pénzügyminiszter hozzájárulásával intézkedett, hogy a szükséges költség már az 1903. évi költségvetésbe felvették. Az alapszabályok tervezetét a miniszter még oly időben szándékozik letérjaltatni, hogy az intézmény a jövő évi január hó elsejével életbeléptethető legyen. Az érdekeltek körök bizonyára teljes elismeréssel fogadják Láng Lajos kereskedelemügyi miniszternek e bölcs és humánus intézkedését, amely az államvasutak sok derék alkalmazottját a legsúlyosabb gondoktól fogja megkímélni. De hálások e nemesszövi elhatározásért mindazok, akik tudják, hogy az államvasuti alkalmazottak rengeteg létszámában mindenki híven és becsületesen teljesíti kötelességét.

Mese egy ultimátumról. A bécsi *Reichswehr* azt írja, hogy *Szöll* Kálmán miniszterelnöknek a minap igen sok politikus vendége volt, akikkel tanácskozott arról az *ultimátumról*, melyet *Koerber* miniszterelnöknek szándékozik küldeni. Ebben az iratban pontosan megszabja azokat a határokat, a meddig engedményeket tehet. Az engedmények első sorban a magyar iparra, másodsorban az állategészségügyi egyezségekre vonatkoznak. Ez utóbbi tárgyban még mindig nincsenek megszüntetve azok az *ellentétek*, amelyek a miniszterelnök és *Darányi* földmivelésügyi miniszter között vannak. A pénzügyi természetű kérdésekben, minő a dunai szállítási adó, a bizonyányi raktárak adóztatásának megszüntetése s a magyar állampapírok járadék-adójának eltörlése, — már megvan az egyezés a két kormány között.

Azt hisszük, azok után, amiket legutóbb megírtunk, fölösleges bizonyítanunk, hogy a *Reichswehr* egész előadása mese.

A borértékesítés szervezése. *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter a költségvetési vita során a képviselőházban bejelentette, hogy a magyar bor értékesítésének fölvitása, állandó biztosítása végett országos akcióit tervez. Az erről szóló tervezet egy országos szövetkezet megalapítását célozza, amelynek előmunkálatai a földmivelésügyi minisztérium bürokratiai osztályát hosszabb időn keresztül foglalkoztatták. Most a tervezet teljesen készen áll s a pozsonyi gazdasági kongresszuson illetékes oldalról is szóvá teszik. A kongresszus után, az ősi hónapban hoznák meg a terv megvalósításához is és *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter ezzel a dologgal ismét egy rendkívül nagyjelentőségű intézkedést tesz a magyar szőlő- és bortermelés föllendítésére.

Beszámoló és népgyűlés. A *Nagygyűdi* választókerület országgyűlési képviselője, *Hellebronth* Géza most tartotta meg beszámolóját *Hevesen*, a városháza udvarán. *Hellebronth* beszámolójával egyidejűleg az önálló vámtérület mellett való állásfoglalás is ki volt tűzve, mely nagy lelkesedéssel és egyhangulag elfogadott határozati javaslatban jutott kifejezésre.

A beszámoló után megtartott népgyűlésen az önálló vámtérület előnyeit a közös vámszövetséggel

szemben szintén *Hellebronth* Géza országgyűlési képviselő lejegyezte, statisztikai adatokkal bizonyítván, hogy míg az önálló vámtérület felállítását az ország anyagi helyzetét rövid időn felvirágoztatná, — addig a közös vámszövetség koldusbotot ad a kezébe, mert ugy a gazdasági, mint az ipari fejlődés csak önálló vámtérületen nyer életet, erőf. Végül a népgyűlés *Fuchlin* Kázmér indítványára határozati javaslatot fogadott el, amelyben a kerület képviselőjét felhívják, hogy a kiegyezés kérdésében a képviselőházban felszólalni, s odahatni törekedjék, hogy a gazdasági közönség megszűntetésével Ausztriával szemben az önálló vámtérület tényleg felállíttassék, s ezzel kapcsolatosan az ország érdekeinek megfelelő, kizárólag magyar autonóm vámtarifát alkottassék s a külfölddel kötendő kereskedelmi szerződések a magyar törvényhozás által kizárólag a magyar érdekeknek szemmel tartásával kötéssenek meg.

Rieger András védelme. *Ferenczy* István nagy-szebeni főgimnáziumi igazgató ur a következő levél közlésére kért fel bennünket:

Polgári és hazafias kötelességet teljesítek, midőn az igazság erős meggyőződésével *Rieger* András nagy-szebeni gépnyári mellett a *Budapesti Napló* 1902. aug. 5-iki *Lurtz* II. című cikkével szemben, mely őt azzal vádolja, hogy a külföldről jött magyar levelet visszatartotta, felszólalok.

Rieger András, ki egy negyedszázad alatt szegény kis ipari üzletét szorgalommal párosult ügyességével szemem láttára szerettet magyar hazánk egyik jelentékeny nagyipari vállalatává fejlesztette ki a magyar nyelvnek teljesen birtokában van, s ki itt helyben a magyar társadalom irányadó köreiből állandóan érintkezésben állva, minden magyar hazafias ügyet tiszteletreméltó áldozatkészséggel támogat, végelentíttával állt föl, hogy róla a vádbeli eseményt feltételezni is lehetne.

Ellenkezőleg, példányképeül tekinthető ő az igaz hazafinak, ki megmutatta, hogy a nem magyar anyanyelvű származás nem akadály a őszinte, igaz magyar hazafiságnak.

Ha valóság a levél-visszaküldés, ugy ez nem *Rieger* András ténye, hanem az ő megfontolása irányult gonosz cselekedet, melynek kiderítésére bizonyára a *Budapesti Napló* is készséggel nyújt segédkezet.

Midőn e sorok felvételét becses lapjába tiszteletteljesen kérem, egyuttal nagyon kívánatosnak tartom, hogy ezt azon hírlapok is átvégyék, melyek az előbbi közleményt átvették.

Nagy-Szeben, 1902. évi augusztus hó 10-én.

Ferenczy István,

m. kir. állami főgimnáziumi igazgató és az állami iparostanonciskola felügyelőbizottságának alelnöke.

Készséggel adjuk közre ezt a levelet, hogy teljesebb tegyük *Rieger* András ur elégtételét, amelyet már a saját felvilágosító nyilatkozata után is szívesen adunk meg neki. Ami pedig a *Rieger* ur rovására elkövetett gonosz és alatomos deliktum tettesének kiderítését illeti, ehhez azzal igyekeztünk segédkezet nyújtani, hogy beklüdtöttük az eredeti levelet magának *Rieger* Andrásnak, akinek nevével az a bujkáló gonosztevő visszaélt.

mégis bántott ez a konyhába való kitelepítés. Most már belátom ugyan, hogy hiányos cipőtalppal és nem éppen elsőrendű ruházatomban csakugyan kirittam volna a belső tervek harmóniájából, de akkor bántott a dolog. Mikor aztán a felsőbb gimnáziumba kerültem — mert előbb elvégeztem a középiskolát, s aztán szántam rá magamat a kereskedelmi pályára — szakítottam lassankint a „nap-évessel“. Egy-két lelkéhez jutottam, megtollasodtam, s a parvenü-góg végképpen felülkerekedvén bennem, fizetett koszból éltem. Hanem a rebellis tempó ugyancsak megbosszulta magát. Két évig sem tartott az önértetes élet. Egyszerre csak fordult a szerencsém és nem jutottam semmiféle keresethez. Hiábavaló volt minden kérésem, utánajárásom, a balsorsom üldözött. Azóta ha valaki elpanaszolja a munkanélküliséget, nem vádolom elhamarkodottan sem könnyelműséggel, sem élihetlenséggel. En, aki akkor belekóstoltam olyan fiatalon véletlen szerencséből a megkeresett kenyér gyönyörűbe, bizony isten szívesen dolgoztam volna.

Annnyira pénztelen lettem és olyan makacsul üldözött a balsors, hogy már-már teljesen erőf vett rajtam a csüggedés és kimaradok az iskolából, mikor egyszerűen az jutott az eszembe, hogy visszatérek a „nap-rendszerhez“. Igaz, hogy megborzadtam a rémes falatok emlékére és a konyhai étkezés ellen minden vérem fellázadt, de győzött bennem az okosság. Nem mondhattam le arról az utolsó szalmaszálról, ha csak nem akartam végképpen letörni.

Ekkor mélyégsen kedvetlenségemben vigasztaló reményem támadt. Elhatároztam, hogy a szegény kis piszkos helyeket mellőzöm, s csak egykori gazdag pártfogóimat keresem fel. És még egy gondolat dobogtatta meg a szívemet. En most már közel járok a maturához, nem vagyok többé köcsök kis diák, fiatal ember vagyok, másképpen fognak kezelni. Volt vagy két jó ruhám is. A

KÜLFÖLD

Boer tábornokok Edvárd királynál.

Nyomban a vereenigügi békekötés után kijelentették a boer vezérek, hogy Európába utaznak és főembereik kihallgatásra is jelentkeznek Edvárd királynál. A boer vezéreknek ezer és egy okuk van erre. A békekötés pontjai, mint minden paktumé, sokféleképpen magyarázhatók; a boer vezérek pedig nem bízva a Chamberlain-féle emberekben, egyenest a királytól kívánják ígéretet arra nézve, hogy a brit kormány kedvezően intézi el a témérdek függőben levő délafrikai kérdést. De maga Edvárd király is súlyt helyez arra, hogy kezet fogjon a délafrikai csaták hőseivel, mert ha megnyeri őket, úgy Délafrika közeli jövőjére nézve némi garanciát mégis biztosíthat országának.

A találkozás napja a legközelebbi vasárnap. Botha, De-Wet és Delarey tábornokokat a király yachtja földéletén a portsmouthi kikötőben fogja kihallgatáson fogadni. A tábornokok szombaton reggel még jókor érkeznek meg Dél-Afrikából, hogy a Portsmouth és Wright-sziget között tartandó nagy flotta-szemlén is jelen lehessenek. A szemlét egy a gyarmattügyi hivatal által rendelkezésre bocsátandó külön hajóról fogják végignézni. Az audienca után a boer tábornokok vasárnap este rövid időre Londonba jönnek, ahonnan rögtön tovább utaznak Hollandiába.

Ez a találkozó egyike lesz a legérdekesebbeknek. S talán politikai eredményei is lesznek.

Angol hírek szerint a boer tábornokok rá akarják venni Krüger, hogy Transvaal államnak a keze között levő kincseit adja oda. Ez a hír talán inkább angol kívánság, semmint a tábornokok látogatásának valódi célja. Semmiképp sem képzelhető el, hogy a boer tábornokok Angliának ki akarják szolgáltatni a boer függetlenség utolsó, tartalékalapját is.

Hága, augusztus 12.

Krüger környezetében beszéltek, hogy az elnök teljesen vissza fog vonulni a magánéletbe, mert nem akarja zavarni a teljes kibékülést. A tervezett boer konferencia el fog maradni s maga Krüger és Steyn is azt tanácsolja honfitársainak, hogy nyugodjanak meg és törődjenek bele a békébe.

Köln, augusztus 12.

Soheveningenből táviratozzák, hogy Reitz államtitkár megeafolta az angol lapokban neki tulajdonított nyilatkozatokat s kijelentette, hogy egyáltalában nem beszél újságíró előtt. Valószínűnek tartja, hogy a kérdéses interviú kiskoru fiával történt. O nem fog visszéterni Délafrikába, hanem Hollandiában várja be a fejleményeket.

Triest, augusztus 12.

A Baquehem-Lloyd gőzzel 4 osztrák alattvaló érkezett ide Ceylon-szigetéről. Az osztrákok, akik a boerok táborában harcoltak és két év előtt

szébbiket fölvettem, s utnak indultam. Tetőtől-talpig egészen korrekt volt a külsőm, ezt nyugodt lelkiismerettel állíthatom.

Kedtem egy nagy vállalkozóval, aki márvány-kapualjas kőru palotában lakott. Es nem mentem fel a hátsó lépcsőn a konyhába, hanem nekivágtam az eperszínű szőnyeggel borított lépcsőháznak.

Es becsöngtettem a főajtón!

A szobaleány nyitotta ki. A régi. Igazi nagy uri házban állandó a cseleléség. Nem ismert rám, a megnyult ifjubar, a rongyos diákokcsára. — Parancsol?! — kérdezte.

— A nagyságos asszonynyal szeretnék beszélni — rebegtem s izgatottságomban arról is megfellekedtem, hogy emlékeztessem: „Hát nem tudja, ki vagyok?”

Bevezetett egy csudás kis szalonba, amelyben álmomban sem kukkantam még be. Mialatt ott várokztam, ezer gondolat viharzott át a lelkeimen. Hogy én is előkelő nagy ur leszek, nekem is lesz puha, fényes lakásom, hogy én rám bízatosan nagy szerecsné vár. Aztán lestem a selyemfüggönyös ajtót, amelyen majd belép rögtön a virulóan szép vállalkozónő, aki ha nagyrítván kijött a konyhába, leereszkedőn kegyes volt hozzám. Vele együtt talán bejönnek majd finom picó lányai is, akik azóta már megnőhettek. Aztán a szép vállalkozónő barátságos lesz, meghallgatja panaszomat és a kényszerítő okot, amiért újra kérem kell a jótékonyágát. Es... és minden jól fog menni, megkapom a „napomat” és meg fogják érteni, hogy miért jöttem én be vakmerően a főajtón és benn fogok ebédelni a nagy, elegáns ebédlőben, a finom kis leánykakkal, a nevelő-kisasszonynyal, a szép nagyságos asszonynyal, a tekintélyes vállalkozóval... és én leszek a világ legboldogabb hetedik osztályba járó diákja!...

Bejött a szép vállalkozónő gyönyörű pon-

fogságba jutottak, panaszkodnak az angolok kegyetlensége miatt.

A franciaországi kulturharc.

A francia kormány erélyes intézkedései a komolyabb politikai körökben mindenütt tetszéssel találkoznak. Tegnap ismét hivatalosan nyilatkozott az egyesületi törvény végrehajtásáról a kormány egyik tagja, André hadügyminiszter. Chalons sur Saoneban történt ez, egy tornánép banquetjén, ahol Gillot szenátor beszédet mondott, szerencsét kívánva a kormánynak az egyesületi törvény alkalmazásért a bretagnei Chouan-szerzetesek ellen. André hadügyminiszter erre azt mondta, hogy a kormány el van határozva földadatát teljesen végrehajtani.

Párisból táviratozzák, hogy Saint-Rémy alvezéres, akit letartóztattak, mert kijelentette, hogy vallásos érzelmei nem engedik, hogy a kongregáció iskoláinak bezárásánál közreműködjen, a Belle-Isle városban van elzárva és ott várja hadtestparancsnokának döntését, aki katonai bíróságot fog összehívni.

Az antisemita Libre Parole nemzeti hősként ünnepli St. Rémyt, a Liberté pedig mentegetni igyekszik a hibáját azzal, hogy a kormány ferde politikájának esett áldozatul. Saint Rémy ezredes 51 éves, az 1871-iki hadjárat őta tagja a francia hadseregek és lovagja a becsületrendnek, de ettől a kitüntetéstől most alighanem megfosztják.

Páris, augusztus 12.

A hadügyminisztériumhoz nem érkezett megerősítése annak a hírnök, hogy Quimperben egy század gyalogság vonakodott volna a kongregacionista iskolák ellen elrendelt rendszabályokat végrehajtani. Quimperben, valamint Finistère-megyé más községeiben is ma éjjel ismeretlen tettesek újból lezakították a bezárt kongregacionista iskolákról a hatóság peccéteket.

Páris, augusztus 12.

A feloszlatott kongregációk részére kirendelt bírósági felszámoló ma este peccéteket illesztett a La Croix újság nyomdájára azaz a megoklással, hogy a lap jelenlegi igazgatója csak stromanja a feloszlatott asszumpcionista rendnek, amely a lapnak tulajdonosa.

Páris, augusztus 12.

A republikánus kormánypárti lapok megelégszenek a Saint Rémy-affér egyszerű regisztrálásával és azt mondják, hogy be kell várni a bírói döntést. A Gaulois Gallifet levelét publikálja, amely Sonis hadosztálytábornok esetét mondja el, amikor az 1880-ban vonakodott az antiklerikális rendeleteket végrehajtani. Gallifet ezt írja: „Sonis tábornok hadosztályparancsnok volt Chateaurouxban, én voltam a hadtestparancsnok. Sonis a rendeletek végrehajtását megelőző napon fölkeresett engem Toursban és átnyújtotta lemondási kérvényét. Nem akart résztvenni a rendeletek végrehajtásában, de azt sem akarta, hogy a hadsereg megtagadja az engedelmességet. Gambetta befolyása alatt

gyolában. Es ő megismert. Meg volt lepette velem. Es azt mondta:

— Szép, hogy eljött. No, hogy van, mit kíván?

Elmondtam a bajomat. Meghallgatott és egy kicsit összehuzta fehére, nagy homlokát ives két szemöldöke között. Azonban megértette helyzetemet és teljesítette kérésemet.

A „napomom” eimentem az első ebédre. Most már minden habozás nélkül dagadó kebel-lel esöngtettem be a főajtón, hogy megjelenjek az első tündéri ebéden. A szobaleány megint bevezetett a kis szalonba — akkor már tudta, mivel van dolga s rám mosolygott — csakhamar bejött szép urnője, megengedte esőkolni eres, puha kezét. Aztán... Hát aztán, kérem, magával hívott és egy-két kisebb szobán meg egy folyosón át bejutottunk a — konyhába. Ott rám mutatott és azt mondta a szakácsnénak, egy magyaros arcú kedves menyecske — az is a régi volt — hogy:

— Nézze csak, milyen nagy ember lett a kis diáknakból!

Aztán ott hagytam. Kaptam jó ebédet a konyhában, csakhogy az összeszorult tokomom nagyon kevés falat tudott levergődni, a szívem, azt hiszem, kevésszer sajgott ugy életemben, mint akkor. A szakácsné, a szobaleány jó volt, becézett megint, de több ebédet nem találhattak nekem. Többször nem mentem el. Hálátlanul, bucsuszó nélkül elmaradtam...

Hogyan boldogultam aztán a bankár, arról már nem beszélt, de a társaság, amely egyre nagyobb lett körülötte, áhitattal hallgatta, s urak, hölgyek, talán mert az ilyen varázsos tengerpartti estéken fogékonyabb a szív, őszintén meg voltak hatva, s nem éppen csak azért, mert az efféle befejezés hozzátartozik az ilyen novellákhoz.

a kormány ideiglenesen elfogadta Sonis tábornok lemondását és később kinevezte Limogesbe a lovasság főfelügyelőjévé. A Gaulois e precedens esetből azt a következtetést vonja, hogy Saint-Rémyt jog szerint föl kell menteni. Saint-Rémy azonban nem adta be lemondását, hanem megtagadta az engedelmességet két-ségtelen tehát, hogy őt büntetésből megfosztják katonai rangjától.

Lesneveu, augusztus 12.

A Brestből egy szakasz esendőrség élén Gonescebe kiküldött rendőrbiztos, Dupuyt, egy kövekkel és botokkal felfegyverzett csapat fogadta. A kőzárótól megbokrosodtak a lovak, úgy, hogy egy esendőrlébutok lováról. A rendőrbiztos kénytelen volt visszavonulni és csak este sikerült neki egy század gyalogság segítségével az iskolánővekre kiutasítását végrehajtani. Az iskola előtt vagy 2000 ember gyülekezett össze és tüntetéseket rendezett, azt kiáltva: Éljen a szabadság! Az iskola kapuira peccéteket raktak.

Cseh vágyak. A cseh jingók nem elégednek meg azzal, hogy néha-néha egy-egy Szokol-ünnep alkalmával egy-egy nyugdíjazott orosz tábornokot tisztelegessenek az aranyos Prága falai közt, aki nekik aztán általános szláv testvérsüléőr szónokol az ötvémedik kupica konyak után. A jingó csehek állandó muszkát óhajtanak Prágában: valóságos orosz konzult. Ürügy van rá. Gazdasági érdekekre hivatkozva kéri a prágai orosz konzulsg szervezését a közös külügyminisztériumtól. 1904-ben kiállítás lesz Pétervárott, amelyen állítólag igen sok cseh kereskedő és iparos akar résztvenni. Mivel pedig igen hosszadalmas a kiállítási ügyekben mindig a bécsi orosz nagykövetséggel tárgyalni: külön konzulsgot kérnek Prágába. A külügyminisztérium még nem határozta el, hogy az orosz kormánytól pártolni fogja-e a csehek kérését.

Merénylet egy orosz kormányzó ellen.

A forrongó Oroszországból ismét merénylet híre érkezik. Charkovból táviratozzák, hogy tegnap este a Tivoli-mulatóhelyen fölvonásközben merényletet követtek el Obolenszki herceg charkovi kormányzó ellen. A merénylő négyezer rálőtt Obolenszki, de csak egy golyó taláta a kormányzót a nyakán; ez a sebesülés azonban nem veszedelmes. A merénylő egyik golyója Decsonov rendőrök lábába furdótt. A merénylőt elfogták, de kilétét még nem sikerült megállapítani.

Természetes, hogy ismét politikai merénylet-ről van szó, amelyet az oroszországi jogfosztott néposztályok valamely fanatikus tagja követett el. Sajátságos találkozás a véletlennek, hogy ezzel a hírrel egyidejűleg jött egy másik, amely arról szól, hogy a cár elrendelte szabadonbocsátását a szmolenszki fogházban internált valamennyi diáknak, akiket a moszkvai februári zavargások alkalmával fogtak el. A kormányzó a diákokat rövid beszéddel bocsátotta el, amelyben munkára és nyugalomra szólította föl őket.

Tiflisből írják, hogy Galicin herceg pétervári útja nem maradt eredmény nélkül a kaukázusi lakosságá. Most már biztos, hogy Galicin herceg megjejt a szociális forradalom kísérleteitől, amelyek legutóbb mutatkoznak a Kaukázus ipari központjain s Pétervárra ment Pobjedonoscevek, a szent szinódus elnökének jelentést tenni. Egy Pétervárról jött parancs folytán a lakosságnak Tiflisben megtiltották a fegyvertartást. Ez mindenestre az egyik eredménye Galicin utazásának. De nemskora újabb rendszabályokat is életbe fognak léptetni. Ugyanezt a tilalmat előreláthatólag kiterjesztik Batumra és Bakura is, ahol a munkások és az intelligens elem, örmények, georgiaiak, oroszok, csak legújában bontották ki a vörös zászlót s kormányellenes tüntetéseket rendeztek. A kormány által életbe léptetett drákói rendszabályok azonban semmiesetre sem fogják a helyzetet szánálni. A Kaukázusban 9 milliónyi nép urálja a mindenható bürokráciát. A korrupció büntetlenül uralkodik fényes nappal az ország egyik szélétől a másikig. Minden hivatalnok rangkülönbség nélkül megvesztegethető. Ennek a hivatalos kizsákmányoló bandának a feje maga Galicin herceg. Ehhez járul még a nemzetiségel rendszeres elnyomása, akiknek egyedüli bűne, hogy nem beszélnek oroszul, s hogy nem tartoznak az orthodox egyház kebelébe.

Az angol gyarmattügyi konferencia. Az angol gyarmattügyi minisztériumban tegnap befejezték az Anglia és a gyarmatok közötti kereskedelemügyi viszonyokra vonatkozó tárgyalásokat. A konferencián oly értelmű határozatot hoztak, hogy Anglia szükségessé tartja a többi államokkal a barátságos kereskedelmi viszonyt fenntartani és fejlesztése érdekében mindent elkövetni.

A macedon-liga kongresszusa. Szófiából jelentik, hogy a macedon-kongresszus a legnagyobb rendben kezdte meg tanácskozásait. *Zonsev* ezredesnek, az eddigi elnöknek hívei azt állítják, hogy többségben vannak. *Szárjov* volt elnök *külön listát* készített, de önmagát kihagyta belőle. A kormány a tanítóknak *hivatalvesztés terhe* alatt megtiltotta a kongresszuson való részvételt. A rendre szigorúan ügyelnek, mert nem akarják, hogy a sipkaszerosi ünnepély előtt diszharmonia támadjon.

HIREK

Lenau.

A csatádi határ felett
Gomolyogjon sötét felhő,
S panaszkodó, siró széltől
Borzongjon a tölgyfa-erdő.

Búsán hajtsa piciny fejét
Rózsa, szegfű, mályva, jácint,
S kőd lebegjen, ahol máskor
Napsugárnak lénye játszik.

Ne szállongjon tarka lepke,
Ne csendüljön madáréneke,
Ne legyen ma harmateseppe
A bokornak, a cserjének.

S kűnt a mezőn bús dalt zengjen
A pásztornak tilinkója,
Míg melázva hallgatózik
Fél lábán a szürke gólya.

Őszi kőd és őszi árnyék
Lengjen ma a tájké felett,
Mint mikor a nagy természet
Mindent sirat, mindent temet.

Zokogjon a panaszos jaj,
Mint mikor a holtat hozzák.
Szomorúság póttája,
Ez az ünnep illik hozzád.

Feleki Sándor.

Budapest, augusztus 12.

BUDAPESTI NAPLO. Augusztus 13-án új előfizetést nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Szent-István ünnepe. Az első magyar apostoli királynak emlékülnepe a hagyományos lényen el és kegyelettel ünnepli meg augusztus 20-án az ország és a főváros közönsége. Az ünnep napján reggel 4-5 óra közt megkondulnak a főváros összes harangjai. Reggel öt órakor minden templomban csendes szentmise, utána a papság vezetése mellett a hívek körmenetben a királyi várpalota Szent-István-kápolnához vonulnak, ahol a Szent György-utcaiban és téren sorakoznak. Reggel fél hatkor a királyi kápolnában és a koronázó Mátyás-templomban csendes szentmise; hét órakor a Szent István-kápolnában elhangzó könyörgések után a dicsőséges Szent Jobbot körmenetben viszik a budavári koronázó Mátyás-templomba, ahol reggel nyolc órakor ünnepi szentbeszéd, majd megismétlése lesz. Az istentiszteleten *Vaszary* Kolos bíboros hercegprímás pontifikál.

Az új Ház. Az új országházban most dolgoznak a képviselőház üléstermének berendezésén. Most készül az előző emelvény s a padsorokat is most párnázzák ki. Úgy látszott, mintha ez a terem kisebb volna a régi Ház ülésterménél s a képviselők nem kaphatnának elég kényelmes elhelyezést. Most azonban, hogy az összes padsorokat felállították, felhivatalos jelentés szerint, kiderült, hogy a látszat nagymértékben csal, mert az *ülésterem jóval tágasabb mint a régi*. Az ülőhelyek is nagyobbak s a karzat alá nem esik padsor, itt tágas folyosó vezet a félkörben épített falazat mellett végig, úgy, hogy az új Házban a karzatok első sorainak bármely pontjáról minden képviselőt láthatni, nem úgy, mint a régi épületben ahol a karzat alatt levő padokban ülőket csak a szembeeső karzatról láthatták. Az új ülésterem berendezésén egyik legfogósabb kérdés volt a hírlapírók elhelyezése. A hírlapírók páholya eredetileg az első emeleten lett volna, ami a képviselőházi tudósítók, munkáját alaposan megnehezítené. Az e miatt felhangzó panaszokat gróf *Apponyi* Albert házelnök és *Szell* Kálmán kormányelnök nem hagyták figyelmen kívül. A kérdés megoldása is az ő belegyezésükkel és jóváhagyásukkal történt s most az újságírók részére az előző emelvénytől jobbra és balra

a karzatok alatt, a földszinten rekesztettek el egy-egy tágas páholyt. De a változtatás a terem architektúrájának is javára vált, mert a fal mellett körüvelező széles folyosót két oldalt megtöri a hírlapírók páholya s így megszűnik az a rendkívüli hosszúság, mely a teremnek szinte templomszerű jellegét adott.

A felbomlott hercegi nász. Münchenből jelentik egy távirat, hogy Siegfried bajor herceget, Mária Annunciata főhercegnő volt feleségét Ferenc József király meghívta Ischlebe. Ez a meghívást a bajor udvari és arisztokrata körökben kitüntetésnek tartják és arra magyarázzák, hogy a herceget az eijegyzés felbontásáért nem illetheti gáncs. Siegfried herceg már ma elutazott Ischlebe.

Négy vármegye — és a Kossuth-szobor. Az amerikai clevelandi magyarok tudvalegő éreszobrot állítanak Kossuth Lajosnak Clevelandban s ebből az alkalomból megkérték az összes vármegyéket, hogy küldjenek egy-egy maroknyi földet, hogy Kossuth szobra még a messze idegenben is hazai földön álljon. A kegyeletes szép szándékot méltányolta minden vármegye és szíves előzékenységgel tett eleget a kérésnek valamennyi. Csak négy olyan vármegye akadt a nagy Magyarországon, amely agyonhallgatta a clevelandi testvérek kérését és sajnálta a maroknyi földet Kossuth Lajos emlékéül. Ez a négy vármegye: Máramaros, Brassó, Szeben és Moson. Persze, csak a hivatalos megye, amely így a magyar nemzeti érzésű polgársággal ellenkezésbe jutott.

A német császárnő balesete. Berlinből táviratozza tudósítók, hogy a német császárnét Kadinenben, ahol a legfiatalabb hercegekkel a nyarat tölti, ma ugyanolyan baleset érte, mint tavaly Berchtesgadenben. Ahogy egy csónakba akart szállni, megcsuszott és kifecamította lábát. A ficamódás nem olyan súlyos, mint a tavalyi.

Olasz tornyok veszedelme. A velencei harangtorony összeomlása óta az összes régi olaszországi tornyokat megvizsgálták és e vizsgálatnak megdöbbentő eredménye volt. Pízában, a híres harangtoronyon, a harmadik emelet magasságában, veszedelmes repedéseket vettek észre. Luccában a St. Michael-templom harangtoronyán szintén tenyegyöt repedéseket konstattáltak. Veronában a San Girolamo-kolostor harangtorony meg van repedezve és a régi római színház is olyan állapotban van, hogy a mellette levő házból kiköltöztették a lakosságot és a környéket elzárták. Trevisóban megszüntették a harangozást és a harangtorony felső részét le fogják rombolni. Úgy látszik, bomlanak, ingadoznak a régi tornyok. Kiszolgálták s várják annyi század óta a reparációt.

Uj dogma. Freiburgban, a híres klerikális egyetem városában, nagy tervet főztek a jezsuiták. Mária-kongresszusra gyűlnek össze e hó 18-án s onnan a következő új dogma-javaslatot terjesztik a pápa elé:

A katolikus szentegyház tanítása az, hogy *Szűz Mária emberi porhüvelyében szállt fel az égbe.* A Szent Atya lábához borulva esednek hű fia, hogy Szent Péter utóda tanításának csalhatatlanságánál fogva, *népnyeliesen hirdesse ki ezt a dogmát.*

A német bizottság élén *Miksa szécs herceg, György szécs király fia áll,* aki jezsuita szerzetes és a freiburgi katolikus egyetem volt tanára.

A dogmazottság, hogy a határozati javaslatnak biztosítsa a többséget, a következő körlevelet intézte a kongresszus tagjaihoz:

A magam, valamint az általam képviselt hívek nevében szívből csatlakozom a freiburgi Mária-kongresszus határozatahoz, amelyekket Isten tiszteletére és a legszentesebb Szűzanya tiszteletének növelése végett szerkesztettek. Előnk öhajtom, hogy a Mária dicsőséges testi menyheneteréről szóló nagy igazságot Jézus Krisztus csalhatatlan helytartója mennél hamarabb ünnepnyeliesen kihirdesse. Dicsőség Istennek! Eljen Mária!

A jezsuiták terve aligha válik valóra. A vatikáni kuria óvakodni fog attól, hogy új szakadást okozzon a katolikus egyházban. XIII. Leo pápa ezzel épp ellentétes politikát követ. Az ő uralkodása alatt egy új dogma proklamálása ki van zárva.

Bíró Lajos hazajövetele. Bíró Lajos, aki Új-Guineában nagyszabású tudományos kutatásokat végzett s onnan, ugyanilyen órából, Muscatba (Oran, Arabia) ment, a dr. *Horváth* Géza muzeumi igazgató-örhöz intézett legutóbbi levelében tudatja, hogy augusztus hónap közepe táján hazakerik. *A Szalay* Imre muzeumi igazgatóhoz ugyanakkor írott levelében panaszodik a rettenetes hőségéről; a házból még alkonyatkor is alig lehet kimenni, mert minden kő úgy sugározza a meleget, mintha sütökemence volna. Kirándulást csakis reggel 6-7 óráig tehetett, amikor is számos fényképlévet csinált a szultánról, a fiairól s az előkelő szabokról.

Magyar templom és iskola New-Yorkban. New-Yorkban hetvenezer magyar ember van s ennek a testükből kiszakadt magyar tömegnek jó része megmaradt magyarnak odaát, a másik félgömbön is. Templomot és iskolát építettek maguknak és gyermekeiknek s magyarul imádkoznak s magyar iskolában tanítják fiaikat, lányukat arra, hogy micsoda föld az igazi hazá, az otthonlevő. A new-yorki reformátusoké a templom és az iskola és ez a két vára van a nagy városban a magyaroknak. Az építkezés azonban nagy gondokba sodorta az egyházköziséget. A magyarság legnagyobb része szegény odaát is s képtelenek voltak összehozni a tőkét, a mi az építkezéshez szükséges lett volna. Mindazonáltal fölépítették az Isten házat és a tudás házat, hanem adóssággal, amelyet a maguk erejéből nem képesek törleszteni. Azzal a kérelemmel fordulnak tehát az igazi hazájukhoz, hogy segítse meg őket azoknak a terheknek a viselésében, amelyeket azért vettek a vállukra, hogy magyarok maradhassanak odaát is. Felhívást intéznek a magyar közönséghez *Kuthy Zoltán* lelkész és *Pálóczy Sándor* főgondnok aláírásával, amiben adományokat kérnek a templom és az iskola céljaira. Ehhez a kérelemhez nincs szükség ajánlásra. Két kézzel, minden erőnkkel kell megragadnunk az alkalmat arra, hogy a magunkénak biztositunk hetvenezer, tőlünk ideig-óráig elszakított magyart.

Egy altábornagy öngyilkossága. *Cominigo-Putti* altábornagy, mint *Portoroze*-ből jelentik, szombaton este öngyilkossági kísérletet követett el, zsebkésével szíve tájékán kétszer életveszélyesen megszurta magát. *Putti* altábornagy már hosszabb idő óta nyugdíjban van és Grácban él családja körében. *Portoroze*-ba üdülni rándult el pár hét előtt. Az altábornagy-nak ez már nem az első öngyilkossági kísérlete. Két ízben is tett korábban mérgezési kísérleteket, de még idejekorán észrevették és a gyorsan alkalmazott orvosi segély megmentette. Az altábornagy leánya, mikor az öngyilkossági kísérlet megtörtént, éppen egy műkedvelői előadáson vett részt, mint szereplő és éppen akkor lépett a színpadra, mikor a szerencsétlenség híre a nézőtérre elterjedt. Az előadást természetesen azonnal megszüntették.

Zsákbán utazó leánya. Fiuméből jelentik: Az *Adria-társaság Szapary* nevű hajóján, amely tegnap indult el Nápolyból Marseilleba, az áruk között zsákba varrva egy leányt találtak. A leánya előadta, hogy őt *Campa Mária*-nak hívják, egy Nápoly melletti helységből való és pénz hiányában így akarta őt családja Marseilleba nagybátyájához szállíttatni.

Menetdíjkezdmény. *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszter a *pozsonyi* II. mezőgazdasági országos kiállítás alkalmából a következő menetdíjkezdményeket engedélyezte a kiállítás tartamára:

1. A kiállítás tartama alatt *Pozsonyban* tartandó kongresszusok és egyesületi közgyűlések tagjai a távolisági jogalmi viszonylatokban a lakóhelyükhöz legközelebb eső vasúti állomásról *Pozsonyig* és vissza úgy személy-, mint gyorsvonatokon az I. és II. kocsiosztályban a használt vonatnemnek megfelelő, közvetlen alsóbb osztályú rendes ár egész jeggyel, a III. osztályban pedig II. osztályú féljeggyel utazhatnak.

2. Kiszadják, ha legalább tizen utasnak együtt a díszszobában előírt eljárás mellett a személy- és gyorsvonatokon a III. kocsiosztályban III. osztályú félmenetjeggyel utazhatnak.

A Budapesten átvező utazásoknál a kedvezményes menetdíjak a kiindulási állomástól a budapesti metrópontig és innen *Pozsonyig* és viszont külön-külön számítandók.

A miniszter utasította egyszersmind a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy az önállóan kezelt hazai vasutak igazgatóságait, valamint a helyi érdekű vasutakat hívja fel, hogy a saját vonalukon hasonló kedvezményeket engedélyezzenek.

Szabászati minta-iskola. Hírt adtunk arról, hogy iparpártoló bölgyek *Szabóné-Nyádl* Janka tervezte szerint egy olyan szabászati iskola létesítésén fáradoznak, mely a külföldi szakiskolák mintájára teljesen kiképzett szabónoket adjon a társadalomnak. A tanítás vezetésével *Berkovich* Ignácét bízták meg, aki felajánlotta, hogy kenyérkeresetre készülő nőket két évig ingyen tanít. Az iskola védnöke *Szabóné-Nyádl* Janka lett, az iparegyesületi ellenőrzést pedig *Gelléri* Mór kir. tanácsos vállalta el.

Ugyanabban az iskolában, külön helyiségben egy elegáns szabó-iskola is készül, melyben előkelő fiatal hölgyek jó társaságban, gondos felügyelet alatt rövid hat-tíz havi kurzus alatt szintén szabni-varmni tanulhatnak *tanítój* mellett. Az iskola vezetői gondoskodnak arról, hogy okeszerű előadások, előadások, stb. után a növendékek izlését fejlesszék, itélőképességüket erősítsék, gondolkozzon. Ületes szabónoket képezzenek ki. Az iskola szeptemberben nyílik meg. Helyiségében (IV., Váci-utca 7. sz.) szerényen folynak az előkészületek. Az iskola vezetői iródtat rendeztek be, honnan naponként küldik a *Tájékoztató* mindenki-nek ki ez iránt levélben *Berkovich*-hez fordul. A *Tájékoztató* bőven ismerteti az iskola célját, a beíratás körülményeit s a tandíjat, valamint a feltételeket azok számára, kiket ingyen tanít.

— **Rabok a mezőn.** Az első pillantásra nehéz állást foglalni abban, hogy vajon igaz-e az igazságügyi miniszternek abban, hogy a földműves rabokat raboskodásuk alatt is földmunkával akarja foglalkoztatni. Még akkor is nehéz a kérdés, ha ez a munka csak jutalom a jó magaviseletük számára, egy kissé korlátozottabb néme a szabadságnak. Raboskodás tág mezőn — fegyveres örök között. Ugy áll tudniillik a dolog, hogy ma már a kivándorlás elleni kongresszusok nélkül is tisztában vagyunk azzal, hogy igen sokan vannak azok, akik a földből akarnak élni. Ezeknek a summáját valamiképp elapasztották azok a kiszabadult rabok, akik valami mesterséget hoztak magukkal a fogházból s aztán megtelepedve valamire — műhelyt nyitottak. Viszont a rabmunka ártalmára van a kispárnak. Káros konkurrenca, amelyely megküzdeni lehetetlen az olyan iparosnak, aki bért fizet műhelyért, boltért, lakásért, munkájából a mai terhes életfeltételeknek kell hogy megfeleljen, míg a rabtartás, a rabmunka anyagának beszerzése, a munka értékesítése hasonlíthatatlanul kevesebb költséggel jár, mint a kispáros üzlete. S ez a szempont, amely az igazságügyi minisztérium tervezetét igazolja, mindenesetre fontosabb, mint a másik. A kispár már panaszol is a rabmunkára s csak nemrégiben kértek föl egy országgyűlési képviselőt arra, hogy járjon közbe az igazságügyi-minisztériummal arra, hogy legalább konfekció-munkával ne foglalkozzanak a rabok. Nem bírják és nem is bírhatják ki a versenyt. Itt van egy eset példának okáért. A humanizmus által épített intézetben kosárfonási munkával is foglalkoznak a vakok. De persze inkább csak azért, hogy az ő rémséges sötétségükben ne unják el magukat s ha kenyeret is keresnek a munkával, az a kenyér más, mintha a kosárfonónak családot kell eltartani. A vakok intézete tehát ocsón szállítja a produktumait. De még ennél is ocsóbb a kosárfonó rabok munkája. Hogyan boldoguljon akkor ezzel a versenyyel szemben a kosárfonó iparos, aki nem a fegyházban tanulta ki a mesterséget... Az igazságügyi miniszter egyelőre bérelt földeken és szűk keretben próbálkozik meg azzal, hogy kibocsáthatók-e a földműves rabok a börtön falai mögül a gazdaságba. Szegeden már kísérleteztek s most Budapesten folytatják a próbát. A miniszter arra kérte a fővárost, hogy a gyűjtőfogház mellett levő területből adjon bérebe a fogháznak tizenkilenc holdat. A főváros bizonyára nem áll utójába az érdekes kísérletnek, bár egyelőre az az akadály van a bérletnek, hogy a terület egy részét már mások bérik. Messzebb pedig nem igen volna tanácsos elvinni a rabokat.

— **A kis Jézus születése napján.** Csak nemrégiben adtunk hírt az angol lapok egy kis tiszti mulatságról, amilyenek mi a kontinensen élő polgárok és katonák egyaránt híre se hallottak ez ideig. A tiszturak egy, az Edvárd király nevét viselő ezredben mulató gyerekek voltak. Csak egy kivétel akadt közöttük. Ezt aztán egyszer csunyan megrézték a mulató tisztársak. Elverték, aztán pedig a lakására mentek, összetépték, törték mindenét s miután így kénszen lettek vele, — itták egyet az egészségre. Még cetrább azonban az a tiszt mulatság, amelyet a windsori második testőrezred tisztjei ocsokedtek meg az elmúlt télen, Fokvárosban.

A londoni lapok írják, hogy ennek az ezrednek néhány tisztje elhatározta a télen, hogy karácsony estéjén a Mount Nelson-szállóban tánomulatságot rendez. Erre számos tiszt családon kívül meghívták egy Stanford nevű polgárt is, néhány tisztnek a jó ismerősét. A rendezők a bála elkérték ezredük zenekarát is, — ingyen; e kérést azonban a parancsnok csak oly föltétellel adta meg, hogy a bálon csak tisztnek legyenek jelen, polgár ember azonban egy sem. E rendelkezésről mit sem tudott a már meghívott Stanford ur s element a bála. A bálteremben meghívói fölszólították, hogy menjen haza, mert ha ott marad a rendező uraknak a zenéért fizetni kell. Stanford azonban nem azért angol, hogy egyszerűen eltávozzék egy bálról, amelyre meghívták. A tiszték bosszankodtak a dolog miatt s éjfélt után két óra tájon Stanfordot behívták egy szobába, ahol tizen vagy tizenketten körülvették s két óra hosszág tárgyaltak vele, hogy menjen haza. Stanford tiltakozott a vendégszeretnek ilyen módon való megnyilatkozása ellen, a mire az angol tiszték lefogták, fél bajuszt leberévték s aztán kicipeltek a fogadó udvarára, ahol egyszerűen beledobták a dísz-halak számára berendezett tóba. Stanford nem tudott uszni s így eviskölése igen jól mulattatta a tiszt urakat. Végre kihúzták a vízből s aztán, nehogy a vizes ruhában meghűljön, meztelenre levetkőztették. Így meztelenen lefotografálták a tiszt urak hölgyeinek jelenlétében, akik a fogadó terraszára gyülekeztek, hogy gyönyörködjenek a mulatságos jelenetben. Ekkor már reggel öt óra volt s a nap jenn ragyogott az égen. Stanford dödörgött a tó partján, mire a tiszt urak újra beledob-

ták a vízbe. A tiszték vendége szerencsére nem fulladt bele a tóba, mert mikor már elmerült, mindig fölhúzták a víz színére s végül kipiszkálták a partra. Az angol tiszték végre megunták a mulatságot s ütlegekkel kényserítették Stanfordot egy nyilatkozatnak az aláírására, amely szerint kijelenti, hogy mindaz, a mi vele történt, — csak tréfa volt! Hat órakor, végre megengedték neki, hogy magára szedje vizes ruháját s haza mehessen. Stanford legelőször is orvoshoz ment, aki bizonyítványt adott neki hogy tetőtől-talpig egész teste tele van dagadtokkal és horzsolásokkal. E bizonyítvány birtokában aztán bepörölte a mulatság rendezőit s 50.000 korona kártérítést követelt tőlük. Május 7-ére ki is volt tüzve a pör tárgyalása a fokvárosi bíróság előtt; a tárgyalás azonban elmaradt, mert a bepanaszolt tiszték kiegészíték Stanforddal: ők fizették a perköltséget s 30.000 korona kárpótlást ígérték neki. Ezenkívül minden tiszt írásban becsanatot kért tőle. Mivel azonban az ígért kárpótlásból még egy fillért sem kapott meg Stanford, a katonai hatóság elé terjesztette az ügyet. A bepanaszolt tisztéket alkalmasint elbocsátják a hadseregéből.

— **A Remete-hegy veszedelme.** A hegyek manapság már akkor sem biztosak, ha nem bolygatják őket, hát még mikor neki esnek az aljuknak és ásvóval, csákánnyal beléjük vájkálnak és minél több kő-és földanyagot szednek ki a gyomrukából. Érdekes, hogy amikor mindenfelől összeomlott, vagy veszedelemben levő tornyokról érkezik hír, végül Budapestnek is megvannak a maguk roskadozni készülő épületei. A veszedelem a Remete-hegyen lévő magánházakat, továbbá a kaszárnyát s a Szent-Margit kórházat fenyegeti és pedig azért, mert az egyik téglagálya annyira kiaknázta a hegy aljában az agyagot, hogy a hegy felső részének támasza nagyon bizonytalan lett. Az érdekelte birtokosok természetesen egységes védelemről indítottak, tanácsoztak és a fővároshoz fordulnak sürgős övintézkedésekért. Arra kéri a tanácsot, hogy tiltsa be a hegynek további alakiaknázását, vagy pedig szorítsa rá a vállalatot, hogy az épületek megmentésére a kellő védelemről gondoskodik. Ha pedig mozgalmuknak nem lesz meg a megfelelő eredménye s a hegy beomlik, anyagi veszteségükért a fővárost teszik felelőssé.

— **Politikai csodabogár.** Az új század legfantasztikusabb csodabogarat a londoni *Observer* tervelte. Valószínűleg bódító hőség kinozza London. Az angol lap kedves tervet ajánl az amerikai Uniónak: azt, hogy hadi flottáját adja bérebe Angliának. Az angoloknak, írja az *Observer*, a brit gyarmatok védelmére egyre nagyobb tengeri haderőre van szükségük. Nagyszerű volna tehát, ha az amerikai Unió kölcsön adná neki a flottáját. Ezt persze nem kívánhatja ingyen Anglia. Fizetne annyit, amennyit csak kérnének tőle. A kölcsön-szerződésbe természetesen nem csupán a hadihajókat foglalnak bele, hanem a fölszerelést, az ágyukat és a legénységet is. Amerikának nagyon hasznos volna ez a szerződés, mert az Egyesült-Államok így legalább alkalmat nyújtanának admirálisaiknak és tisztjeiknek arra, hogy tapasztalatokat szerezzenek, még pedig Anglia költségén. Meg lehetne állapodni arra nézve is, hogy Anglia mennyit fizetne a hadihajók megsérüléséért, az értékesülésekkéért és az Anglia érdekében elesett tengerészekért. Azt azonban kikötné Anglia, hogy a bérbevett hadihajók, pánócsók, cirkálók és torpedó-naszádok az angol flotta szemlén és gyakorlatlan résztvegyenek. A hadgyakorlatok helyét igen célszerűen évről-évre változtatnák; egyszer Kanadában, máskor Angliában, aztán meg más gyarmatok előtt tartanának az egyesült flották hadgyakorlatokat, a szerint, hol szükséges a brit tekintélyt óriási hajóraj megjelenésével növeíni...

— **Új posta- és távirádhivatal.** A belvárosban az Irányi-utca 12. szám alatt „Budapest 41.” elnevezéssel augusztus 14-én új kinstári posta- és távirádhivatal lép életbe, mely levél-, pénz- és csomagküldemények, 1000 koronáig terjedő postautalványok, utánvételek és postai megbízások felvételével, továbbá postatakarékpénztári teendőkkal van megbízva.

— **Titokzatos merénylet.** Koblenzből táviratozzák: *Brendgens* kölni táviró-tisztviselő feleségét, aki két gyermekével Koblenzben a Mosel partján sétálgatott, egy ismeretlen fiatalember stiletjével súlyosan megsebesítette. Az asszonyt, aki áldott állapotban van, szüleinek lakására vitték. A merénylet eddig nem sikerült közrekeríteni.

— **Bányászzerencsétlenség.** *Eisenbach*-ból táviratozzák: A Gottes-tárnában a bányából kiömő mérges gázok négy munkást megölték és tizenkettőt súlyosan megsebesítettek. A bányát a hatóság bezáratta.

— **Mukások bosszúja.** *Barcelonából* jelentik: Két munkás, akit a legutóbbi sztrájk alkalmával elbocsátottak, megölte volt munkaadóját, *Carol* ripolii gyárosot.

— **Öngyilkos főfelügyelő.** A Baden mellett levő *Helenenthal*-ban felakasztotta magát *Schmid* József, Jenő főherceg várkastélyának főfelügyelője.

— **Egy figyelemreméltó tennis-játzsma.** A német-amerikai barátkozás, amit Vilmos császár az ő családja tagjainak a felhasználásával mivel, hova-tovább teljes rendszerré bővíti ki és nem tekintethető csupán egy-két pillanattig tartó uralkodói szeszélynek. Tudjuk, hogy a barátkozás egy nagy kirándulással kezdődött, amelynek hőse a császár öccse, Henrik herceg volt s a nagy hőhő, amivel tul a tengeren körülhordozták a herceget, azt mutatta, hogy Amerika is szívesen vesz részt ebben az ölelkezésben, amelynek természetesen komolyabb háttere, messzeemenő politikai és gazdasági céljai vannak. Mint minden friss házasság, ugy ez a mohó német-amerikai összeolvadás is egy-két könnyelműen surlódással járt, de hát a császár-szobor és a rendjel-ügy kellemetlenségei is csakhamar enyhültek és elenyésztek, ami nem is csuda, mert a Vilmos császár, az ő szeretetreméltó energiájával és lelkes fűrgeségével valaminek a végére akar járni, apró-cseprő elcsuszamlásoktól nem igen zavartatja magát. Megy tovább, egyenesen a maga útján a célja felé egy egészen mai korbeli politikusnak a szívósságával, aki ismeri az állam boldogulásának kiküzdésére szolgáló modern eszközöket és igyvereket és nem hagyja magát lezserítettani a cselekvés teréről. Hogy a német-amerikai barátkozás ideája neki még mindig kedves, s hogy ebben az irányban alaposan befolyásolta a familiáját, az lépten-nyomon kitűnik és családja tagjaiban ugyancsak derék munkatársakkal rendelkezik. Az az előzettség és élénk érdeklődés példán, amivel Vilmos császár a Berlinbe került mr. Schwabot, a hatalmas trust-igazgatót magához bocsátotta, szinte magához ödesgett, méltó folytatáshoz jutott a német trónörökös legutóbbi nyilvános szereplésében. A párisi *Matin* emlékezik meg az esetről, s igazán csak el kell mondanai, hogy nyilvánvalóvá legyen, milyen jó tanítványai apjának a trón öröklő prince. A herceg egyszerűen lawn-tennist játszott londoni tartózkodása alatt Vanderbilt, az amerikai milliárdos leányával. Bizonyára tenniszeshetett volna más, főként fejedelmi vérből eredő hölgygyel is, de hogy az amerikai örökös-tinul szórakozott, s alighanem a tennis-partin tul is terjedt a barátkozás érintkezésük, ez könnyen arra a következtetésre vezetheti a szemlélőt, hogy ez a német-amerikai politika kovácsolásának egyik kedves jelenete, amelynek felett a dirigáló pódium szívesen tapsol Vilmos császár. Azok a regényes részletek aztán, amelyekkel a francia újság a dolgot fűszerezi, teljesen mellékesek a nagy cél mellett, s teljesen fölösleges egyelőre annak a hírek is a komoly számbavétele, hogy a trónörökös a barátkozás emlékére azzal a karkötővel kedveskedett Vanderbilt kisasszonynak, amelyet magától Viktória királynőtől kapott egykor.

— **Újszállítás Gődöllőre.** A budapesti posta- és távirádhivatalok a Gődöllőre járó hírlapok gyors kézbesítése végett ugy intézkedtek, hogy az újságok az első reggeli vonattal szállíttassanak Gődöllőre és az ottani pályaudvarról az e célra megjelölt közegek által közvetlenül az előfizetőknek kézbesíttessenek. *Demény* Zoltán postaiigazgatónak ez intézkedés minden tekintetben alkalmas arra, hogy a lapok gődöllői előfizetőit megnyugtassa. De közönetre kérelmezte a postaiigazgató előzettségeire a lapokat is, amelyek ezáltal is meggyőződtek arról, hogy milyen helyes és eleven érdeke a nagy nyilvánosság érdekeinek előmozdítása iránt.

— **Műkedvelői előadás — Balaton-Szemcsen.** Kilenedik ténnyalommal egybekötött műkedvelői előadást rendeztek az ott időző *Dutrói* Mór vízgáz-házi igazgató rendezése alatt a fűrdővendégek. Nagy tetszést arattak: *Mocsáry* Malvin, *Vajda* Blanka és *Fischer* Margit urhölgyek. A jótékony célra rendezett mulatságon megjelentek többek között: *Mocsáry* Béláné, dr. *Hazay* Gyuláné, *Szöts* Farkasné, *Haich* Jánosné, *Szika* Gáborné, dr. *Térffy* Ivánné, *Magyar* Józsefné, dr. *Siegesok* Józsefné, *Kiss* Gyuláné, *Semler* Gézáné, *Hampek* Sándorné, *Vajda* Lajosné, *Kulesár* Ferencné, *Kohlener* Barnabásné.

— **Soproni iparosok Budapesten.** A soproni iparegyletnek mintegy 160, naggyobbrészt németajkú kispáros tagja pénteken a székesfehérvárosba érkezik, hogy itt három napon át a naggyob ipartelepeket és a különböző múzeumokat tanulmányozza. A tanulmány-ut rendezői az Országos Iparegyletlet kérték fel, hogy a tanulmányozandó ipartelepeket kijelölje. Az Iparegyletlet e kérelemnek készséggel eleget is tett és kidolgozta a tanulmány-ut részletes programját. Egyttal elhatározta az Iparegyletlet, hogy az érkezőket hivatalosan fogadja és ültetük alatt kalauzolja őket.

— **Vigyázatlanságának áldozata.** Debreczenből táviratozzák: *Mész* Mariska, a *Riesz*-cukrászda pénztárosnője, egy viruló szepszégű 21 éves leány ma reggel benzinnel a keztüjét tisztította és azt száradni az égő gyertyához tartotta. A benzín felrobant s a szerencsétlen leányt annyira összeégette, hogy borzasztó kínok között még a délelőtti folyamán meghalt.

— Kubelik és a titkárja. Ismeretesek azok a támadások, s melyeket Kubelik Jannak titkárja ellen indított a művész családja. Különösen a testvére, Azsal vádolta Skriván, a titkár, hogy anyagilag teljesen önkényesen Kubeliket. Bőrzére viszi a koncertekkel szerzett vagyonát. A család ezen az alapon Kubelik gondnokság alá helyezését is kérte. A virtuóz ez idő szerint Karlsbadban van s onnan ezt a nyilatkozatot küldte be a bécsi lapoknak.

Mindazokat a vádak, amelyek az utóbbi időben a sajtóban testvérem részéről titkáróm Skriván ellen közzétettek, valótlannak. Vagyonomat teljesen magam kezelem és neveléses állítás, hogy valaha bűzrén játszottam volna. Skriván művészi pályám kezdete óta a mai napig teljes bizalmamat és igaz barátságomat bírja.

Jan Kubelik.

Remélhetőség ez az utolsó szó ebben az ügyben. Kubelik Jan hála az égnek — még nem a művészettörténeté s ahhoz igazán nem sok közünk van, hogy mit csinál azzal a pénzzel, amit összemuzsikál.

— Házasság. Kertész Albert augusztus 20-án vezeti oltárhoz kecskeméten Rothbaum Berta kisasszonyt.

Kohn Herman eljegyezte Schlesinger Erzsike kisasszonyt Győrött.

Schaffer Ernő augusztus 17-én vezeti oltárhoz Klein Irén kisasszonyt Uj-Verbáson.

— Eltűnt önkéntes. Temesvárról a múlt vasárnap eltűnt Magyarffy János egyéves önkéntes, miután magával vitte egy barátjának polgári ruháját. Ma századosa egy levelet kapott tőle, amelyben arról értesíti, hogy az erdőben keresse holtestét. Az ezred parancsnoksága felkutatja az erdőt, de eredménytelenül.

— Kasszabetörés. Az utóbbi időben szereplő kasszabetörők az éjszaka megint sikerrel működtek. Ezúttal a Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság Rudolirakpart 8. számú helyiségében jártak. Az udvarra nyíló ajtó tolvajkucsalos leinyitották, a helyiségben elhelyezett Wertheim-szekrényt kitérték, amelyből azután a következő értéktárgyakat és pénzt lopták el: 1 darab 100 forintos, 4 darab 50 koronás néhánny darab 20 és 10 koronás bankjegyet, egy darab 20 koronás aranyat, továbbá egy 18 centiméter hosszú és 12 centiméter széles, barnára festett vaskazettát lop-tak el. A kazetában egy Berger Miksa aláírással el-látott 400 koronás váltó a Magyar Általános Biztosító Társaság által kiállított tükzár és betörés ellen két biztosító kötvény volt. A rendőrség nyomozza a betörőket, akik kétségkívül a legutóbbi betörések tetteszeivel azonosak. Erre vall az, hogy a kasszák megrúszása, a betörés véghezvitelének részletei teljesen egyeztek. A betörés sikerénél tükza is egyező, ugyanis mindenütt, ahol a vállalkozásuk sikerre járt, osztrák gyártmányú pénzszekrényben őrizték az értékeket. Egyetlenegy helyen próbálkoztak meg a kétségkívül gyakorlott betörők a magyar gyártmányú Arnheim-féle pénzszekrényvel de ez alkalommal alapos kudarcot is vallottak. A Kanitz-féle betörésnél történt ez az eset s azóta a betörők csupa osztrák gyártmányú szekrényt szemelnek ki, mert itt a apas a reménységük, hogy a betörésük sikerrel jár. Rövid egy másuttában három bécsi gyártmányú szekrény páncélszerelését győzte le a betörők leiszótása, de minden felszótva-suk s minden turlanjuk hiába való volt, mikor a Kanitz-féle betörésnél Arnheim-féle szekrényen akarták kipróbálni ügyességüket. Kénytelenek voltak hiába-való, nagy erőszaksítésük után megnyult orral távozni ismét a betörők, akiknek elegendő okuk van most arra, hogy az osztrák gyártmányú pénzes szekrényeket szeressék. Ami azonban a betörőknek kedves és szimpatikus, az aligba nyerheti meg azoknak a tet-szüküket s bizalmukat, akik biztonságban akarják őrizni pénzüket s értékeiket. Természetes tehát, hogy a pénzügyi körök figyelmé mindjobban az Arnheim-féle pénzszekrények felé fordul; ezek a szekrények tü-zmentesek és szabadalmazott szerkezetük győzedelmes-kedik mindenféle betörő-íruragion. A magyar iparnak az osztrák ipar fölötti aratott e fényes sikere nekünk annál kedvesebb, mert az Arnheim-féle pénzes szekrény magyar földön, magyar anyagból, magyar munkásokkal készülnek és szerkezetük, kiállításuk és anyaguk egyaránt a magyar ügyességet dicsőrik. A legjobb bizonyítványt az Arnheim-féle pénzes szekrények ki-válóságáról a legkompetensebb forrás állította ki, az a betörő-banda, amely az utóbbi időben a bécsi gyárt-mányú pénzes szekrényeket éjnek idején feltörte s minden értéket magával vitt. Amióta az Arnheim-féle szekrényen megkísérelt betörésük nem sikerült, az e fajta kasszákat messze elkerülték a betörők. A kö-zöntség meg természetesen még nagyob mértékben mináltyalja az Arnheim-féle pénzszekrények biz-tonságát és a cég Erzsébet-tér 17-ik szám alatt levő raktárában állandóan sokan nézik a szekrényeket, amelyekből sok ezer van használatban. A remek pénzes szekrényeket az Arnheim-cég a Soroksár-út 92-ik szám alatt levő gyárában készíti mind nagyob számban, mert a kasszák kereslete folyton-olyvást növekszik. Ez a tegnap éjszakai be-törés kétségkívül még nagyobb mértékben gyarapítja majd az Arnheim-féle pénzes szekrények híveit.

— Gyermekének gyilkosa. A boroszlói rend-őrség letartóztatta Leichtfeld Tivadar adóhivatali szol-gát és 23 éves leányát, mert titkos jelentés érkezett ellenük, hogy Leichtfeld leányának tudtával megmér-gyezte feleségét és három kis gyermekét. A vizsgálat kiderítette, hogy az asszony és a három gyermek megrégtől halt meg. Leichtfeld ma öngyilkosságot kö-vetelt el börtönében.

— Reblőgyilkosság, vagy öngyilkosság. Székes-fejérvárról táviratozzák: Ma délelőtt Bernáth Julia 65 éves agg kisasszonyt, Günther képviselő rokonát, a lakásán halva találták igen gyanus körülmények kö-zött. A kisasszony a földön feküdt ruhában, a nyakán gyenge epárta volt, amelyvel oda volt kötve a fotel lábához. Az arcon véres seb s a fején zúzódások látszóttak. Egy hátrahagyott levél szerint szembaja miatt és mert valaki 5000 koronáig megcsalta, öngyilkossá lett. Az öngyilkosság azonban valószínű-lenné teszük a már fentebb említett és egyéb gya-nus körülmények. Bernáth Julia halálának híre ugyanis ideérkezett közeli rokona, Szalay Miklós honvédkapitány, a Ludovicum tanára, aki a lel-tár összeállításakor a kisasszony birtokában volt értékpapiroknak nem találta nyomát. Csupán az ér-tékpapírok egy részéről szóló zálogcéduát találtak. Találtak továbbá egy zálogcéduát Bernáth Julia ösz-szes ezüstneműiről. Bernáth Julia egy másik rokona a hátrahagyott levelet hamisítványnak tartja. A rend-őrség a holtestet a hullaházba szállította, ahol hol-nap lesz a törvényeszi ki boncolás. A rendőrség a gyanus haláleset körülményeinek kiderítése végett széleskörű nyomozást indított. Megemlítjük még, hogy a hulla mellett a földön egy koronát és egy husz-fillettert továbbá egy zsuszuból való kompaszt találtak. Mikor a holtestet lefedték, a lámpa égett. Az ajtó nyitva volt s a kulcs kívül.

— Jótékony adomány. A lellei fürdőtelepek Faludi Antal és Abonyi Gyula közreműködésével si-került hangversenyt rendeztek a szüneli gyermek-tep javára, amelynek tiszta jövedelmét, 22 koronát, Nyul Sándor lellei körjegyző beküldötte hozzáik. Az összeget rendeltetése helyére juttattuk.

— Halálozás. Darvas László, a Magyar Távirati Iroda belmunkatársának 3 éves fia, Enok, folyó hó 12-én Pusztá-Szent-Lőrinczen meghalt.

Litke József pezsgőgyárváros, a kereskedelmi ipar-kamara elnöke ma délután 62 éves korában Bécsben, hol szombaton megoperálták, meghalt. Holtestét Pécsre szállítják. Temetése csütörtökön délután lesz.

— Eltűnt betegsegélyző pénztár elnök. A zágrábi betegsegélyző pénztár elnöke Komericski szabómester pár nap óta eltűnt Zágrábról. Kome-ricski roppant nagy lábon élt jövedelmei életmódá-val nem álltak arányban s adósságot adósságra hal-mozott. Azt hiszik, hogy adósságai elől szökött meg valószerűleg Amerikába, legalább erre vall az a távirat, amelyet egyik zágrábi ismerőséhez intézett Bré-mából. A betegsegélyző pénztár Komericski nem ká-rosoztotta meg, eddig legalább nem akadtak a pénz-tárban visszaélések nyomaira. Károsodtak azonban Komericski zágrábi barátjai, akik gazdag embernek hitték és több ezer forintot hiteltek neki.

— Magyar fűrdőélet. Fényesen sikerült estét rendezett Tátra-Virágölygyűrdőközösége e hó 10-én. A hangverseny és táncal egybekötött mulatság ki-memelkedő pontja volt Szombathely Albert nyugalma-zott rendőrtanácsos prólogja, amelyet Judik Eleka színiakadémiai növendék kiváló rutinnal adott elő Győző Lajos mesteri előadásra, Kuklay Aranka szavalata, Fülöp Margit szép éneke, melyet László Pálné kísért zongorán. Végül Teasdale Vilmos művészi zongorajátéka és Mayné Munster Kornél gyönyörű dalja jár-ultak hozzá a sikerhez. Az estély sikere érdekében közreműködtek mint rendezők: dr. Hitts Károly, dr. Sugár K. Márton, Niedziwulsky László, dr. Hor-páczy Jenő, Telbisz György és Kadebó Lajos. A jövedelmei az Országos Vöröskereszt-Egylet társajjai főlkja és a virágölygyi kápolna-alap javára fordítják.

— A bécsi gyilkosság. Bécsből táviratozza tu-dósítónk, hogy Söneckel Antal két napi konok taga-dás után bevallotta, hogy ő gyilkolta meg a 82 éves trafikოსnét. Meg is jelölte a Praterben azt a helyet, ahol a szekrényt elásta.

— Országos tüzoltó verseny. Az országos tü-zoltó ünnep alkalmából tervezett tüzoltó versenyek augusztus 16-án lesznek Egerben. A főváros és az ország legképzettebb tüzoltó testületei vesznek részt e versenyben.

— Elfogott angolcsinálók. A rendőrség letar-tóztatta Kiss Imréné, született Deák Krisztina solti születésű 56 éves szülésznot Gyömrő-út 5. számú lakásán, mert megállapították, hogy rendszeresen fog-lalkozik az angycsinálással. A szülésznot beismerte a bűnét, sőt a lakásán bűnjeleket is találtak. — Egy másik asszony is a börtönbe került ma hasonló bü-nök miatt, Schmidt Tamásné, született Bier Zsófia az illető, aki a Tízoltó-utca 13. számú ház felügyelő-nője volt. Úzeimeit vidékre is kiterjesztette, eddig négy eset bizonyult rá.

— Cigányzene-hangverseny és Telefon Hírmon-dóban. Ma este a Telefon Hírmondó mindazon előfőtők, kik az estét otthonukban töltik, kellemes szórakozásban részesül-tek. Nyolc órától tízigig az Emke-kávéházban játszó cigánybanda zeneszámait követvén a Telefon Hírmondó; ezen zenévitel azonban a külföldi tözdezáriatok felolvasásakor megszakított szünetet; valamint féltr órákor, amikor az est folyamán érkezett hírek és táviratok kerülnek felolvasásra.

(x) **A Balassa-féle ugorkatej** a leghatásosabb angol szépitőszert, mely minden hölgynek nélkülöz-hetetlen. Az arot üditi, finomítja, szépití. Úvegyét 2 koronáért küldi Balassa K. gyógytára, Temesvár.

Inczezy László temetése.

Budapest, augusztus 12.

A magyar sajtó és íróvilág óriási részvéte mel-lett temeték ma délután Inczezy Lászlót a nap-utcai gyászházból. A halottas-ház udvara szufoltság meg-telt gyászolókkal s az utcán is annyi volt a közön-ség, hogy a rendőrségnek elég dolga volt a rend fenntartásán. A temetésen képviselve volt a Budapesti Ujságírók Egyesülete, az Otthon írók és hírlapírók köre, a Felső Társaság és az összes napilapok szerkesztő-segei, valamint a központi asztaltársaság is.

A gyászolók sorában ott voltak: Szatmári Mór, Csávolszky Lajos, Hentaller Lajos, Lovász Márton és Szederkényi Nándor országyűlési képviselők, Tóth Béla, Szana Tamás, Kazár Emil, Kiss József, Pósa Lajos, Cziklay Lajos, Gracza György, Barna Izidor, dr. Kovács Jenő, Janovics Pál, Szemczek Emil, Kovács Dénes, Márkus József, Dienes Márton, Pályi Ede, Hamvay Gyula. Ibsz Aladár, Seffer László, Szász József, Mezey Ernő, Csérgő Hugó, Bajza József, Heltai Jenő, Hollósy Géza, Bała Mihály, Szentirmay Géza, Farkas Emőd, Rüdinszky József, Gara Józse, Cholnoky Jenő, Sárkány Béla, Lenkei Gusztáv, Boros Samu Lándor Tivadar, Lakatos Sándor, Greiner Jenő, Krúdy Gyula, Gerő Odón, Bogdányi Mór, Loránt Dezős, Pasztor Árpád, Farkas János és még sokan mások. A koporsó mellett mély gyászba öltözött ült a gyászba-borult család.

A szertartás négy órákor kezdődött. Horváth Sándor evangélikus lelkész megható halotti bucsuz-atója után Szatmári Mór országyűlési képviselő a függetlenségi párt és a pályatársak nevében bucsuz-tatta el a halottat. Poétikus szavakban beszélt az ujságírók nagy tájadmáról, az elhunyt ujságíró fényes képességeiről, majd így folytatta:

Két gondolat vezetett életem rendjén. Az egyik hazád függetlensége, nemzeted boldogsága. Ezért harcoltál, dolgoztál szived vértel. A másik a családodban való forró szeretet. Ha kimerültél a munká-ban, eljöttél a te kis otthonodba, mely szerény, sze-gény volt, de amelyet gaddagga tett számódra a szo-retet; ez az édes, jóságos meleg szeretet párnázta ki a te kis lészkedet. Esménységre hajló poeta lelked itt termelte legszebb költeményeidet, mikben a családias érzés melegebe olvadt ízl minden háborgó indulatod. És amikor megtört fizikai erőd és amikor szelle-med már kikivázkozott halálod testedből, egy gondo-lattal vívdódtál. A te szereteted emegietted, azoknak sorsán vívdótt elborult éiméd. Azt hiszem, édes jó barátunk, kedves pályatársunk, hogy szellemednek, mely most itt lebeg felöttünk s melynek megadatott imárr, hogy belelásson lelkünkbe, enyhülést terem-tünk, ha itt koporsód mellett szíved fogalmát teszünk. Azt, hogy gondoskodni fogunk családódról. Rajta leszünk, hogy árva maradt gyermekeid, akiket bár elhagytál, ne legyenek elhagyottak, talájon szellemed megmenté-vást ebben a mi törekvésünkben, melyet megszentelt e pillanat ünnepei banguelta.

Bucsuzván töled, bucsuzom úgy is, mint annak az országos pártnak tagja melynek elveitől egy ne-mesen és oly eredményesen küzdöttél. Küzdöttél köz-katona sorában, pedig tehetséged vezérségre is képe-sítet. Azzal a gondolattal hagyhattad itt az életet, melynek robogós zaja immár nem bántja jóságos lel-kedet hogy teljesítetted kötelességedet. Mi pedig ma-radunk szomorkodva a vesztéseden, bánkódvá utánad, akiknek emlékeztét megőrizük bajtársi szeretettel. A kötelesség isten adjon neked csöndes nyugodalmat az örökkévalóságban.

Azután Taksonyi József mondott néhány bucsu-szót a fővárosi függetlenségi polgárainak nevében, mire a koporsót kivitték az udvarból és a gyászzhin-tóra tették. Erre megindult a menet a kerepesi temető felé a Nagy-köruton, a Kerepesi-uton és a Köz-temető-uton; az egész utvonalon végig a halottas kocsi mögött gyalogosan haladtak a pályatársak és a jóbarátok, akik kikisértek egészen a temetőbe. A sirnál Cziklay Lajos, a Budapesti Ujságírók Egye-sületének elnöke a koporsó fölött gyönyörű beszédet mondott:

Kiemelte az elhunyt költő önzetlenségét, lángoló hazaszeretetét s aztán így folytatta:

Legideálisabb elemben vett ujságíró voltál, ki minden Istenadta jeles tehetségedet pazarlász meg bőkezűséggel a köznek a mindeneitől szer-retet hazának áldoztat s ami fogvatkozás, hiba volt benned, azt távol tartottad közéleti szereplésedt: s azokért más senki, legfeljebb önmagad és szegény családod bűnhődött. Olyan voltál, mint az évek két eső száka, a tavasz és a nyár. Böven oltottad a ta-vasz virágot, majd az érlelő napugaratok, nem ke-resvéen, hogy a belőled kiáradó meleg napugarak ki szárára érlelke az izes gyümölcsöket. Te mar nem érezd a napjainkban ritka önzetlenség kö-vetkezményeit, de annál jobban érzik szegény hived-sed és apró gyermekeid. Mi, a te pályatársaid, kik annyira tiszteljük áldozatkészségedet, áldott emléked iránti tiszteletből mindent el fogunk követni, hogy hűséges hivesedét és árvádat oltalmunkba vegyük és minden nélkülözést távol tartunk tőlük. Ezt ígértem neked itt a sirnál a Budapesti Ujságírók Egyesülete nevében.

Es most utra bucsútnak azzal a kívánságunkkal, nyugodjál békében és ha itt meg nem érheted, ott a felhők felett, ott lásd valóra válni legszebb álmodat: a szabad és független hazá fővirágozását.

A lelkész imája után lebecsútták a koporsót a sirba, amelynek iriss hantját a tömérdek virágoszoru teljesen betakarta.

Kossuth Lajos clevelandi szobra.

Budapest, augusztus 12.

A multkoriban reprodukáltuk mi is azt a kábeltelegrammot, amelyet a panszláv Narodni Novine kapott Amerikából s amelynek az volt a tartalma, hogy a clevelandi városi tanács betiltotta a Kossuth-szobor felállítását. Jó előre kifejezést adtak annak a gyanúknak is, hogy vagy Amerikából ültették föl a tót ujságot, vagy a tót ujság vezette félre a publikumot. Föltévesünkben nem is csalatkoztunk, mert ma már más értesülések is érkeztek Európába a szobor ügyében. A bécsi lapok is figyelemmel kísérik a dolgot s ezekből konstatálhatjuk ma már, hogy a Narodni Novine telegramja hazudott. A szobor felállításának betiltása a tótok befolyására történt volna tudniillik, a telegramm szerint s derék amerikai honfitársaink azon az alapon akarták úttá állítani a szobor felállításának, hogy Kossuth Lajos zarnak volt, a népek elnyomója. Az amerikai magyar lapok ma érkezett számaiban részletek is vannak már erről az akcióról.

A clevelandi *Magyar Hírmondó* a következőket írja a szoborügy előzményeiről:

Mikor Clevelandban már köztudomású volt, hogy az amerikai magyarok Kossuth-szobra készén van, s a főtéren, a Public Squareon akarják felállítani, a magyarellenes tótok a csehekkel szövetségbe elhatározták, hogy megakadályozzák a szoborbizottság tervét, s nem engedik meg a Kossuth-szobornak a főtéren való felállítását.

A clevelandi angol napilapokban egyszer csak az a rövid hír jelent meg, hogy a clevelandi *szlovák* tiltakozni készülnek a Kossuth-szobornak a Public Squareon való emelése ellen. Megtudtuk e hírből, hogy ez ügyben csütörtök este értekezlet volt 17 Randolph street alatt és ezen egy bizottság küldetett ki, mely a tiltakozást a polgármester elé terjesztse. Az angol lapok nem említették, de mi hozzáférhetjük, hogy 17 Randolph street *Furdek* István lakása. *Furdek* magyarországi, Árva megyébe való római katolikus pap, aki Clevelandban egy cseh parókianak a plébánosa. A mellett vezérírta a tót „Jednota” szövetkeznek és pár hét előttig szerkesztője volt a szövetkezet ugyancsak „Jednota” nevű lapjának, melyet erősen panszláv és magyargyűlölő szemlében szerkesztett istennek ez a szolgálja.

A tiltakozó bizottság pénteken délelőtt meg is jelent a polgármesternél; a küldöttség vezetői a már említett *Furdek* és egy más cseh plébános, *Horák*, a Mc. Henry-streeti templomból voltak. A küldöttség fogadtatásáról csak azt tudjuk, amit maga *Johnson* polgármester beszélt el a kinallgatás után. A tót-cseh küldöttség azt magyarázta a polgármesternek, hogy Kossuth nem volt szabadsághős, hanem a népek elnyomója (oppressor) és ezt valami könyvteléről is próbálták bizonyítani. (Mikor Kossuth Amerikában járt, az osztrák kormány titkos ügynökei megpróbálták erősen dolgozva pénzrel, Kossuth ellen fordítani az amerikai közvéleményt, hogy mily eredménytel, elmondja a történelem. Több, Kossuthot becsúszó könyvet is adtak ki és nyilván ezekből kedveskedtek a „tiltakozók” egy példánnyal a polgármesternek.) *Johnson* így felelt a küldöttségnek:

— Én mindig azt hittem, hogy Kossuth a szabadságot képviseli. Nem óhajtok vizsalykodást e tárgyban és azt szuggérálnám, hogy a szlovák szerezzenek be valami szobrot és állítsák azt is föl a Public Squareon.

A polgármester ezzel elbocsátotta a küldöttséget a nélkül, hogy a Board of Control elé engedte volna őket formális tiltakozás megtételére. Ez nem volt egészen inyére a szobor-bizottság több tagjának, kik értesülve a tervezett tiltakozásról, megjelentek a város házában, hogy ott nyílt ülésben szálljanak szembe a tiltakozókkal. Ugy a polgármester, mint *Salen*, a közmunkák igazgatója megnyugtatták a magyar bizottsági tagokat, hogy mitől sem kell tartaniok. *Salen* jóakarattal tettel is bebizonyította. Szombaton délelőtt kiment a Public Squarera *Perczel* Lajos bizottsági elnökkel, tiszt. *Csutoros* Elekkel és a bizottság több más tagjával, egy a városi főmérnökkel és *Carabelli* kőfaragóval, a szobor alapzatának építőjével és pontosan megállapítva a szobor helyét, megadta az engedelmet, hogy ott megkezdjék az alapmunkálatokat. Minthogy a szobor fölállítására adott engedelem azt mondja, hogy az alapozó munkálatok júliusban kezdhesse meg, — nehogy jogaiból bármit is föladjon a szoborbizottság, — a kiküldött bizottság tagjai elmentek a Public Square-ra, arra a helyre, melyet szombaton maga *Salen*, a közmunkák igazgatója jelölt meg négy előllyel és megtették az első ásóvágásokat és ezzel megkezdtek a szoborépítés munkáját. Az első ásóvágást *Böhm* Károly plébános és *Csutoros* Elek ref. lelkes együttesen tették, őket követték *Perczel* Lajos s a többi jelenlevők.

Szombat délután újabb tiltakozó jelent meg a szemhatáron. *Wiesneski* a neve, városi hivatalnok és mint ő mondja, lengyel. Ő azal járult *Salen* igazgató elé hogy ő több lengyel egyesület megbízásából csatlakozik a szlovák tiltakozásához, mivel ők is oppressornak tartják Kossuthot. Azt hisszük a clevelandi lengyel egyesületek sietni fognak tiltakozni *Wiesneski* tiltakozása ellen és meg fogják érteni az amerikaiakkal, hogy a lengyelek mindenkör és különösen 1848—49-ben a magyarok legyvertársai voltak és Kossuthot csakugy tisztelik, mint a magyarok.

Vasárnap délután a tótok tiltakozásuk ügyében gyűlést tartottak a Giessen-teremben, *Bella* Dániel, a luteránus tót pap elnökölts s őt választották meg a megalakított állandó bizottság elnökének. A bizottság jéztársosa *Furdek* István plébános, jegyzője *Dolovszky* József lett. Kétezer dollárt (?) irtak alá a *Salen* engedelmének érvénytelenítése végett indítantó bírói eljárás költségeire. S ha e lépések sikertelenek maradnának, ugy mozgalmat indítanak, hogy Kossuth szobra mellé valamely tót nemzeti hősnak szobra állítsassék föl.

Ez a *Magyar Hírmondó* közleménye. Egy new-yorki telegramm ezzel ellentétben azt mondja, hogy a szobor felállítása ellen indult mozgalom kezdeményezője *Cudell* nevezetű német mérnök volt s csak azután léptek akcióba a tótok is. Azt el is érték, hogy a szobor ügye — legalább a mi tudomásunk szerint — ez ideig még függőben van és sikerült az idegenben élő hazafias, derék magyarság utjába állniok. Végredményében azonban aligha lesz sikeres az akciójuk. Cleveland város nem lehet magával szemben annyira következtelen, hogy egy már megadott engedélyt visszavonjon s még a messze Amerikában is nehéz elhitetni azt a képtelenséget, hogy aki a szabadságról küzdött s azért vált egész hosszú életére hontalanná, ellensége lett volna a szabadságnak. Végül pedig Amerika ismeri Kossuth Lajost.

A növendékmarha.

— Jelenet. —

Egy borju: Na, nekünk ugyan beborult.
Egy másik borju: Ugyan miért?
Az egyik: O-vashatta a lapokban. Hóhéرائناك, a mézárások telterjesztést intéztek a belügyminiszterhez.
A másik: Mit akarnak?
Az egyik: Azt akarják, hogy külön bélyegzővel lássanak el bennünket és külön bélyegzővel a növendékmarhát.
A másik: Mintha halál után nem volna mind-egy, hogy ki volt a borju és ki volt a növendékmarha.

Az egyik: Borjuszegy, avagy marhahus — bizony mindegy.
A másik: Rangosztályokat állítanak fel.
Az egyik: A kutya ott van elásva, hogy néme-lyik mézárásnak nem szabad növendékmarhát árusítania. Szegényke borjut vesz, levágatja, a borjut növendékmarhának kvalifikálják és puff, nem szabad eladnia.

A másik: Szegény...
Az egyik: De ha külön-külön bélyegző lesz, akkor tudni fogják, hogy kicsoda volt borju és kicsoda volt növendék.
A másik: Előbb-utóbb még érettségét kívánunk fölünk.

Az egyik: Vagy államszámviteli vizsgát.
A másik: Sőt doktorátust.
Az egyik: Nekik tekintély kell, nem hus... jobban izlik, ha növendék volt... az ilyen egyszerű borju már nem is imponál nekik...

A másik: Nem kellene megengedni, hogy a mézárások kilejlesztéék köztünk a kasztrendszert...
Az egyik: Ugy van. Eljen az egyenlőség.
A másik: Ugy járunk, mint a lovak... tudakolni fogják, ki volt az apánk és az anyánk...
Az egyik: Mintha nem volna mindegy.
A másik: Ugy érzem, öregem, az embereknek jobban imponál egy növendékmarha, mint egy borju.
Az egyik: Forradalom lesz ebből.
A másik: Le fogjuk rombolni a vágóhidat. Utá-lom ezt a közlekedési eszközt.

Az egyik: Én is, noha azt hallom, hogy az új vágóhid egészen modern lesz. Egynyilású vágó-hid lesz.
A másik: Minden vágóhid egynyilású. Azon a nyíláson bemegyünk és mint hus jövünk ki. Pfüj.
Az egyik (busan): Rossz állapot. Hiába, nincs más vizgatás, mint a szerelem...
A másik: Ah! Valami fiirt?
Az egyik: Ugy van. Egy bájos tehén, fiatal va-gyok, szeretem az érett asszonyokat...
A másik: Férfjes az?

Az egyik (dúskréten): Az. Az ura... mit mond-jak... valóságos ökör...
A másik: Szegény.
Az egyik (énekelve)

Maros vize folyik csendesen,
Borulj a szegyenre, édesem...

—o.—

SZÍNHÁZ, ZENE

Fővárosi Nyári Színház. Ma *A szüta* pompás ötletein mulatott a krisztinavárosi szinkör közönsége. *Haraszthy* Hermin, a Víg-színház kiünő művésznője finom árnyalással játszotta *Susannét*. A többi szerep is jó kezekben volt. *Krecsányiné*, a jeles komika játszotta nagy sikerrel az áskálódó anyóást. A szüit ház az egész estén át csakugy harsogott a sok kacagástól és az elismerő tapsoktól.

Tűz a leánygimnáziumban. Ez a címe a Krisztinavárosi Szinkör legközelebbi operette-újdon-ságának, melynek zenéjét *Serpette*, az *Adam és Eva* szerzője írta. Az új operettet, melyben a színház leg-kiválóbb tagjai játszanak, pénteken mutatják be.

Vizvári Gyula betegsége. *Vizvári* Gyula, a Nemzeti Színház kiváló művésze, egy héttel ezelőtt rosszul lett a Mátyás-földi nyaralójában; gyomor- és fő-ájásról panaszkodott. A családja behozta a fővárosba, hogy gondos orvosi kezelésben legyen része és dr. *Kéty* Károly és *Moravcsik* Ernő tanárokra bízta a beteget. Az orvosok gondos ápolása folytán a művész állapota annyira javult, hogy már még ismét kimehetett Mátyás-földre, ahol a nyár végéig marad.

Pálmái Ilka Kassán. Három nap óta szülő-fővárosában vendégzerepel Pálmái Ika. A kassai közönség esienként megtölti a nyári szinkört, ahol leg-jobb szerepeiben lép föl a diva. A Nebánsvirág és a Szép Heléna cimszerepeiben, majd a Huszársínyben lépett fel. zajos tetszését aratta mindenki estén. Kedden a Pílangó kasszony és a Szenes legény szerepeiben jótékonyokra lép fel.

Városligeti Szinkör. A Városligeti Szinkör-ben szerdán ismét fellép *Ujházi* Ede az Országgyűlési szállás című vígjátékban és *Szomori* Dezső *Pétek este* című dramoletijében, amelyekben szombaton új óriási sikert aratott.

Kisfaludy-Színház. Amint már említettük, egy vidéki színházgárda engedélyt kért a székesfőváros tanácsától, arra, hogy az ő-budai Kisfaludy-Színházban, szeptember elsejétől kezdve, előadásokat tartasson. A tanács egyelőre elrendelte a színház épü-letének megvizsgálását s a vizsgálat eredményéhez képest fog intézkedni.

Giovanni Emanuel.

Giovanni Emanuel, a legnagyobb olasz színész, tegnap Turinban meg halt.

Mikor Zacconi és *Novelli* Budapestest játszottak s a fanatizált tömeg szinte véresre tapsolta minden este tenyerét, az olasz színpad két nagy verista színésze szinte restelkedve mondta ismerőseinek: — Uő uram! Mi nem is vagyunk színészek. Látná csak *Giovanni Emanuel*! Attól tanultunk mind-annyian és annál nagyobb művész egyhamar nem is igen akad.

Giovanni Emanuel? Fülelme csegett ez a név s *mikor* hosszú olaszországi utra indultam, szinte kértem a véletlen, hogy a sors elémbe hozza. Hasz-talan! Pisától egészen Reggio di Calabriáig, Szic-ília virágos földjén sehol se akadtam nyomára.

— Haza fogok hát menni, a nélkül, hogy láttam volna s megcsalódottan ültem hajóra, hogy meglátogassam a Földközi tenger kiöcsát: Maltát.

Ragyogó augusztusi alkony. La Valetta modern negyedét elhagyva szinte azt hittem volna, hogy valahol a szent bibliai vidékeken bolyongok. Minden-felé alacsony falak övezik a kerteket, tenér por lepi el a kaktuszokat és szomorúan merednek az égnek a nekünk, messzi nyugatiaknak oly felséges pálmák.

Három világtáj: kelet, nyugat és dél ad talál-kozót a kis szigeten. Burnusz arabok, fezes törk-ök és ultra elegáns angolok járnak-kelnek az utó-kon s egyszerre csak megütötte fülelmet a kiáltás:

— Este nagy előadás a színházban... *Giovanni Emanuel*... Hamlet.

Nosza elejejttem minden eddigi támadt reflexió-mat s rohantam a színházhoz. Az égen kigyultak a csillagok, lenn a villamos lámpák, a tenger felől az angol hadihajók zenekarának játékát rezgette felém a szél s a barakból duhaj matröz-nóták áradtak ki.

A színház előtt voltam. Hatalmas, gyönyörű épület, az angolok építették s előtte *Viktória* királynő szobra díszelg.

Megdöbbenve látom, a színház zárva van. Hol játszik hát *Giovanni Emanuel*. Megmagyarázzák, hogy ez angol színház, csak elsőrangú operatársaságoknak vagy angol operetteknek van nyitva, *Giovanni Emanuel* s a dráma húzódjék meg a régi színházban.

Hát ez bizony elég régi! A proscenium-páholly itt igazán a szinpadra van építve, úgy hogy a vasfüggöny éppen csak a szin felét takarja el s a díszlők munkáikat részben a függöny előtt végzik.

A legjobb helyre váltottam jegyet. Az előadás vagy egy félóra mulva kezdődött. A pénztár előtt magas, öreg tr állott, talán hatvanesztendő is lehetett. Fáradt pillantású szem, megrokkant vállak... Giovanni Emanuel.

— Hogyan? Ez minden idők legnagyobb színésze, ki előtt Rossi, Salvini, Zaccani és Novelli dicsőrege meghajlik? ... Lehet, hogy hajdan... Megöregedett, bizonyára romja csak a régi határolomnak.

Beléptem a színházba. Bizony elrűstemltem magam. Könnyű utazó-ruhában, sweeter ing, fejemen kis sapka s odabenn? A mi legelőkelőbb díszelőcsánkunkon nincsen olyan közönség. A viruló szépségű angol asszonyok és lányok estélyi, kivágot ruhában, mesés csillogású ékszerek mindentel s az angol katonatisztek piros irakkszerű kabátban, pompázó eleganciával ünek helyükön. Mint valami árnyék suhantam helyemre.

Csak éppen a karzatot foglalta el a mob: a szegény maitai olasz. Pedig Giovanni Emanuel éppen az ő kedvükért jött át hazájából. Soha külföldön nem játszott, de Malta olaszai évtizedek óta elkiseredett ellenzékeli az angol kormányzáságnak s az irredenta nagy eszméjével nevelik fel fiaikat.

Hazájának akart hát Giovanni Emanuel szolgálni ezzel avendégjátékkal. De az angoloké a pénz, övéké a földszint és páholly, pénzükké kitürták a benzszülőteket... Ez különben világszerte gyakorolták is.

Felgördül a függöny. Szegényes, szintelen társulat. Hamlet jön. Bizony csak öreg és töpörűdött. De Horacio elbeszélése után éledni, fiatalodni kezd, a fáradt pillantású szem villámokká lövell, a megrokkant váll kiegyenesedik, az értelem hang zengővé válik s egyszerre csak ott áll előttem Hamlet minden gyaása, küzdelme és szomorúsága. lelkebe váj nagy kérdéseivel s megrázó erővel bilincseli le az egész halgatót.

S most, hosszú idők múltán, mikor alakjának már csak elmosódó emléke él memoriámban, most is elfog a delirium, melyet csak nagy művészek játéka tud előidézni, mikor eszembe jut a temető-jelenet.

Az öreg, a megvénhedt, hatvanesztendő komédiás mily ügyrén termelt a sírgödörben s mekkora erővel vágta kitérését ellenfele arcába! Zivataros erők zugaása, viharos hullámok döngése s egy lékevesztett, örökké sovargó, vad szerelem minden bánata zokogott elő a hangokból.

Ebben a pillanatban igazán úgy éreztem, hogy közönséges komédiás mindaz, akit eddig játszani láttam. Ez színész, mert a szinpadon ez az ember.

...Ember volt, meg kellett halnia. Ravatalánál egy ország gyászol. De holnap, vagy holnapután rohan tovább az élet. A színész-dicsőség elvész a pillanattal, mikor elhangzik a játéka követő taps, mikor kihunynak a szinpad lámpái: szobrász, festő, író munkája megmarad a késő utódoknak, de a színészek csak emléke él egy, legfőbb két nemzedékben, sárgult, elleledett újságok lapjai őrizik meg hírnévét, de az eleven élet nem s akik előtt ezernyi ezer ember tombolt, akik lelkük, egyéniségük erejével tömegeket tudtak az örülésbe ragadni, úgy mutatnak el mint, egy lehullt levél az ősz avarjában.

Giovanni Emanuel sorsa se lehet más.

(p. á.)

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Kölcsey Ferenc válogatott szónoklatai.**
A Jeles Írók Iskolai Tára című gyűjtemény legújabb kötele Kölcsey Ferenc válogatott szónoklatait tartalmazza. A magyar irodalom ideális hűvölt, egyetemes emberi eszméktől áthatott s erős nemzeti érzésű alakját a kötet bevezetésében **Endrei Ákos** főgimnáziumi tanár ismerteti. A Kölcseyről szóló kitűnő esszé felőléli mindazokat a vonatkozásokat, amelyek az író működését magyarázzák s külön részben méltatja Kölcsey szónoklatait. A legelső magyar szónok munkásságának értékes kritikája **Endrei Ákos** magas nyívő álló, alapos tanulmánya, amely egyrésztől megvilágítja Kölcsey egyéniségét, másrésztől közelebb viszi az ifjúság számára a szónoklatokból levonható tanulságokat. Az egyes beszédek a szöveg között marginális jegyzetek kísérik, végezetül pedig minden beszéd alapos méltatása következik. Ezek a magyarázatok kiterjeszkednek a beszédek szerkezeti, retorikai s stilisztikai sajátosságaira, ezenfelül a szónoki gyakorlatra s a szavalásra is utalnak. A Franklin-Társulat kiadásában megjelenő magyar klasszikusok **iskolai használatra készült sorozatának** értéke gyara-

podított e füzettel, amely nemcsak a tanuló ifjúság, de a műveit magyar olvasóközönség kezébe is való. A füzet ára 1 korona 20 fillér.

FŐVÁROS

(*) **A mézárások jéggyára.** A mézárások ipar-tülete tudvalevőleg jéggyarat alapított. Az ipar-tület a gyárral nem tudott boldogulni s még a víz-díjat sem tudta megfizetni; huszezer korona vízdíjjal tartozott már a fővárosnak s a tanács a minap utasi-toita a vízvezeték igazgatóságát, hogy ne adjon több vizet a jéggyárnak. A Danubius részvénytársaság, amely a jéggyarat berendezte s most kezeli arra kérte a tanácsot, hogy határozatot vona vissza. A társaság közelezi magát, hogy az április óta esedékes vízdíjat megfizeti a régebbi tartozásra pedig három hónapig hónaponta nyolcszáz koronát fizet. A tanács a társaság ajánlatát elutasította, mert az ügyesség jelentése szerint a vízdíjat az ipar-tület ingatlanaira betáblázták s a főváros követelése minden esetre biztosítva van.

VIDÉK

— **(Ungvármegye közigazgatási bizottságának)** mai gyűlésén az alispán bejelentette, hogy panaszokból és az ezek alapján elrendelt nyomozatokból járási közigazgatási tisztviselők, községi előjárók és állami szolgálatban álló egyének ellen mulasztások és törvénytársítások tényét és jelenségét konstátálta. *Harmincegy községben tíz év óta nem lett az előjáróság és képviselet megújítva. A szobráncai választásakor az előjárók és jegyzők korteskedéssel gyakorlatk presz-sziót. A bizottság Tomcsányi István főszolgabíró és Kutin Aurel szolgabíró ellen az elővizsgálatot elren-delte, míg az előjárók és jegyzőségek ellen a fe-gyelmi eljárást megindította.*

— **(Veszprém város képviselőtestülete)** ma rendkívüli közgyűlést tartott Szegely György polgár-mester elnökségével. A városi adósságok konvertálá-sára 350,000 koronát vetek le a Pesti Hazai Takar-ékpénztárból 10 éves amortizációra 4 3/4 kamatra. A közgyűlés elhatározta, hogy a város főbb utcáit asz-falturkolattal látja el.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Szabó káplár úr.** Ma délelőtt folytatta a tör-vényszék Szabó István volt káplár büntényének a tárgyalását. Kihalgatták **Csorban Zsófiát**, aki elmondta, hogy azzal állított be hozzá Szabó, hogy ha ki nem fizeti a reá szabott negyven korona pénzbüntetést, akkor azonnal letartóztatja. Az asszony persze meg-ijedt, összekéregette a negyven koronát s átadta Szabónak, aki a pénzt eliskaszította. Ebből pat-tant ki a káplár minden bűne, mert **Kürti** bíró észrevette a turpisságot s lefűllte Szabót. Kárvalottanak mondta magát még **Kövér** Dező s **Weber** Péter, akik előbb rendelték meg az uniformist, mint beváltak volna katonának. Va-dászegegyruhát készítettek előre, pedig bakazub-onyba bujtatták őket. Míután a vadászöltönyt nem használhatták, ennek az árával károsodtak. A bizo-nyító eljárás után **Ussonny** altűgyész csalással, tizenegy-rendbeli okirathamítással s nyolcendbeli sikkasztással vádoolta Szabó Istvánt. Kezdte a büntetőjárásbírósnágnál viselt dolgain, azután áttért a katonaságnál elkövetett visszaéléseire, amelyeket úgy követett el, hogy ösze-szóvetkezett néhány egyenruhakészítő cég ügynekei-vel és ezeknek szállította Szabó István a be nem vált, de kardbőrtre vágó fiatalembereket, hogy vitézekké avassák őket. A törvényesek büntőnek mondta ki **Szabó** Istvánt egyrendbeli család büntetésében, nyolo-rendbeli sikkasztás vétségében és tizenegyrendbeli közokirathamítási büntetésében és ezért **egy évi börtö-nre** ítélte, ebből is nyole hónapot a vizsgálati fog-ságban eltöltött időből betudtak neki s a védő kéré-sére azonnal szabadon bocsátották.

§§ **Taaffe gróf nő válópöre.** Ismeretes a s zere-lmi regény s ezzel együtt az a válópör, amelynek hősei **Taaffe** Ilona, a volt osztrák miniszterelnök leánya, férje báró **Mattenloitt** Richárd csehországi nagybirtokos és **Feldmann** Gyula szigorói orvos.

A báróné beleszeretett a fiatal orvos előltbe s családja minden ellenzése dacára elhatározta, hogy férjétől elválik s a fiatal orvos nejevé lesz. Hogy ezt a oéltát elérje, **Taaffe** Ilona grónő Budapestre jött s a magy aronosságot megszerveve megindította férje ellen a válópört. A bíróságnoz intézett válokeresetében elmondotta hogy férje oda áh sohasem volt boldog s a vele való együttélés súlyos beteggé tette. Amint ezt a beadványt megkapta a bíróság az elhagyott férj kijelen-tette, hogy együtt éni ugyan nem akar nejevel, de nem ismeri el házassága ügyében a magyar bíróság illet-ekességét. A báró kirogasát elvetette a bíróság s minthogy a békéltetési kísérlet nem vezetett eredm-ényre, *titéltelg kimondotta a válást a házasságok között;*

még pedig az alperesi férj vétségéből, egyben pedig elutasította az alperesi férj viszkonkeresetét is a bíróság azon indokból, mert báró **Mattenloitt** külföldi honos s így nálunk keresetösségi joga nincsen. A törvénytárséknak ezt az ítéletét ma délelőtt hirdették ki a grónő ügyvédje előtt. Az ítélet ellen a feleknek joguknak áll felebbezéssel élni a felsőbb bíróságokhoz.

TÁVIRATOK

Berlin, augusztus 12. A konzervatív **Elbinger Zeitung** közli, hogy a **Löhning-affér** következtében nemcsak **Eitner** tartományi főtanácsos, hanem **Rheinbaben** pénzügyminiszter is le fog mondani.

Stettin, augusztus 12. Ma bocsátották vízre a német césztár jelenlétében a **Vulkán** hajógyárban az északnémet **Lloyd** részére épült **Kaiser Wilhelm II.** gyorsgőzöst. Vilmos császár ezután **Neugatterslebenbe** utazott.

Troppan, augusztus 12. **Spens-Boden** igazság-ügyminisztert a végében keletkezett genyes gyulladás következtében vasárnap jó sikerrel megoperálták. A műtét után javulás állott be, amely egyre tart.

Brüsszel, augusztus 12. Hír szerint a okor-egyezmény tárgyában az érdekeit kormányok és Oroszország között folyó jegyzékváltás kedvező eredménnyel végződött és valószínű, hogy hamarosan létrejön a külön egyezmény Oroszországgal.

Lourenço-Marquez, augusztus 11. **Milner** lord ideérkezett és mint a portugáliai kormány vendége, jövő esztőtörtökig marad itt.

Koronázás után.

London, augusztus 12. **Norfolk** hercege, **Botschild** James lord és **Sir Luking** a Viktória-rend nagyke-resztjét, **Rotschild** Alfréd és **Lipót** pedig ugyan-e rend közepkeresztjét kapták. Az investitúra szertartása az indiai hercegek és a teljes udvar jelenlétében nagy fénynevel folyt le.

E hó 14-én a király, orvosi tanácsára, visszatér a tengerhez, ahol egyideig meg üdülni fog.

A tengeri flotta megsemmülése e hó 18-án lesz és valószínűleg nagy fénynevel fog megtörténni. 103 angol hadihajó van a szemlére berendeelve, amelyen az angol hajók mellett néhány külföldi páncélos is részt fog venni.

London, augusztus 12. **Eduárd** király ma **Alexandra** királyné kíséretében a **Buckingham**-palota előtt díszszemlét tartott a gyarmati csapatok felett. A szemle után, amelynél **Lord Roberts** és **Lord Kitchener** is jelen voltak, az adományozott rendjelek át-nyújtása következett. A rendjelek kiosztását a király kezdte meg és azután a walesi herceg folytatta.

London, augusztus 12. A mai díszszemlén a király a gyarmati csapatokhoz beszédtét intézett, melyben nagy megelégedését fejezte ki hazafiassá-guk és ama mód felett, ahogy magukat Dél-afrikában kitették. Hozzátetette, hogy *sohasem fogja elfelejteni*, mily szolgálatakat tettek a csapatok az anyaországának. Ez által a távoli gyarmatok szoro-sabbban egybefűződtek a nagy-birodalom egyéb részeivel.

A délamerikai forradalom.

Washington, augusztus 12. Az Egyesült álla-mok carraçasai követe arról értesült, hogy a németek a német érdekek védelmére, amelyeket a legutóbbi fölkéles következtében veszedelem fenyeget, **Porto-Cabollában** csapatot akarnak paratrenni. Ennek kö-vetkeztében a **Topeka** amerikai hadihajó paranosít kapott, hogy **Porto Cabellóban**, ha ezt a helyet meg-támadnák, csapatokat szállítson partra.

Közigazdasági táviratok.

New-York, augusztus 12. **(Terményfőssé.)** **(Zárlat.)**
Gyapot: New Yorkban helyben 9.— (9.—), Aug-ra 8.38 (8.39). Novemberre 8.67 (8.63). New-Orleansban helyben 9.— (8 1/2). — **Petroleum:** Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphában 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.22 (1.22). — **Zsír:** Western steam 10.80 (10.80). Rohe és Brothers 10.90 (11.—). — **Tengeri irányzata szilárd.** — **Augusztusra** —.— (—.—), Szeptemberre 57 1/2 (55 1/2). — **Dec-re** 45 1/2 (45.—). **Buza** irányzata szilárd. — **Piros ősz** helyben 76 1/2 (74 1/2). Aug-ra —.— (—.—), Szept-re 73 1/2 (72 1/2). Dec-re 72 1/2 (71 1/2). Májusra 74 1/2 (73 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — **Kévé:** lair 140 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). — **Aug-ra** 5.20 (5.35), októberre 5.15 (5.20). — **Liszt:** Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — **Cukor:** 2 1/2 (2 1/2). — **On:** 28.53 (28.57). — **Réz:** 11.70—11.82. (11.70—11.90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 12. **(Terményfőssé.)** **(Zárlat.)**
Buza irányzata szilárd. — **Aug-ra** 69 1/2 (67 1/2). — **Szept-re** 69.— (67 1/2). — **Tengeri irányzata szilárd.** — **Szept-re** 52 1/2 (50 1/2). — **Zsír:** Szept-re 10.55 (10.55). — **Okt-re** 10.65 (10.52). — **Szalonna** short clear 11.17 (11.17). — **Sertésus:** Szept-re 16.30 (16.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Vége.

Besírom egész lelkemet e dalba,
Mint aki vesztett álmaid siratja.
Emlékeim közt búsan elmerengok
És sírni tudnék; sírni mint a gyermek;
Hogy akiért én éltem e világon,
Magamtól egyre messzebb tűnni látom
S hogy érintetlen, álomszerű, tiszta
Első szerelmem nem tér soha vissza.

Hisz ugye hittem soha, hogy valóság
Fürteid selyme, arcodon a rózsák.
Szemedbe is félig remegve néztem,
Hogy ne legyen nehéz az ébredésem.
Ugy őriztem egy sugarát szemednek,
Mint lopott kincset, melyet visszavesznek;
Mögöttem ott ólálkodott az árnyék,
Hogy szerelmtök csak egy tündéri játék.

Es mégis, mégis, mikor int az óra,
Szivem szorul a rövid bucsuzóra.
Könnyek tolnak izzó szemembe
S mintha egy kéz torkomra nehezülne.
Az álom álma ime tova lebben,
Kézét fogunk, mint két más ismeretlen,
Oh nekem sem lesz jogom soha többre —
Utunk elvált örökre, mindörökre.

Tied a fény, a káprázat, a pompa,
Enyém az élet mindennapi gondja;
Rég berepült virágos révbe gályád
S szivem még egyre rólad szövi álmat;
Ha megsebezve, ha százszor leverve
Az érzéketlen, örült küzdőlembér,
Megfosztani e kincstől sohse fogják
A legszebb álmod csendes álmodóját.

Makai Emil.

Tiszta helyzet.

Irta: *Hahn Justine.*

A nagy szalon megtelt hölgyekkel és urakkal,
akik pontosan elmondták egymásnak mindazt,
amit valamennyien tudtak s amit egy hét óta az összes
lapokban olvastak. Hanem ezután akadt mégis szenzáció.
A társaság egy újságíró tagja pattantotta ki
azt a meglepő esetet, amelyről senki sem tudott, hogy
a kis Tarnay doktorné napokkal előbb öngyilkosságot
akart elkövetni.

— És ugyan mért nem került be a lapokba a
dolog? — sipította egy hervadásnak indult hölgy.

— Az ura eljárta a szerkesztőségekbe is, különben is
minden feltűnés nélkül történt meg az eset, — felelte az
újságíró. — Az asszony bezárkózott a szobáiba s ott mel-
lének szegte a kis játékpisztolyt, amelyből igazán
mákszemnyi golyó szaladt a testébe. Ha a szobalány
nem lármázta fel a házmesternét, akkor egészen

titokban marad minden. A doktort hamarosan előkeri-
tették a kaszinóból, az maga vette ápolás alá a fele-
ségét és még a rendőrt is meg tudta nyugtatni, akit
a házmesterné ijedében elhozott. Az apró golyó nem
is tett nagy kárt a doktornében így mondja legalább
az ura, aki apránként mégis csak elárulta az egész
históriát a nagy izgalomban. Azt hitte persze, hogy a
házbellel már úgy is mindent tudunk.

— És hogy miert tette, azt nem kérdezte meg
tőle? — szót közbe egy ur.

— Ennyire kíváncsinak már igazán nem illett
lennem — felelte az újságíró. — Valami pillanatnyi
idegrohamot emlegetett ugyan a doktor, de hisz ezt
ismerjük már . . .

— Kérem, én már mindent tudok! — kiáltott
fel ekkor egy lányos arcu, fiatal asszony. — Irén már
leánykorában szerelmes volt Helvey Lászlóba, az
íróba, aki most képviselő lett. Mikor egyszer vagy
két hónap előtt betoppantam Tarnaynéhoz, Helvey
költeményeinek az olvasásába volt elmerülve és a
szeme tele volt könnyekkel. Mindjárt észrevettem, hogy
ez az asszony még most is szerelmes Helveybe.

— Remélem, hogy a doktor ezek után válni fog?
— szót most a középkorú hölgy.

— Nem hinném, — mondta az újságíró — úgy
láttam, hogy Tarnay nagyon szereti a feleségét és,
kérem, az az asszony, aki öngyilkossá akar lenni, az
bizonyára nem csalhatta meg a férjét, különben nem
volna oka az öngyilkosságra.

— De hát ha a hajlandóság már megvolt benne,
nem elég ok-e ez is?

— Kérem, ha még a bűnnek gondolatát is meg-
torolnák, kevesen maradnának büntetlenek . . .

Ezt már nem bolygatta tovább senki sem, s
ezzel a Tarnayné esete körülbelül el is volt intézve.

A szalon sarkában egy páma alatt egy fiatal
pár eddig némán hallgatta a zsbongó tárgyalást.

— Mondja, Károly — szót most a leány — el
tudja maga képzelné, hogy épezz ember, férfi vagy
nő, szerelemből öngyilkossá legyen?

— Bizony el tudom képzelné, sőt példák is
vannak rá. De mondja csak, kegyed sohasem volt
még szerelmes?

— Szerelmes . . . — szót a leány kissé elgon-
dolkodva. — De igen! Szerelmes voltam tizenöt éves
koromban egy tanárumba; egy évvel később bele-
szerettem Pistá bácsiba, aki akkor még huszárkapi-
tány volt. Azután később sok ismerősöm volt, hanem
szerelmes nem tudtam, de nem is akartam lenni.
Arra a meggyőződésre jutottam, hogy mindenki-
ben találhatunk legalább is egy olyan hibát, amely megóv
bennünket attól, hogy az illetőt tökéletesnek lássuk.
Már pedig értékes nő csak tökéletesnek látszó férfiba
lehet szerelmes. En, amióta nagyobb lány vagyok,
nem ismertem olyan férfit, aki el tudta velem hitetni,
hogy ő hibátalan, tökéletes.

— Köszönöm szépen.
— Csak nem várta tőlem azt, hogy ne találjak
magán kivetni valót?

— Éppenséggel nem! De legelőbb mondja most
őszintén, milyen híkákat fedezett el bennem. Talán
megjavulhatok még . . .

— A hibáit akarja tudni? . . . Hát . . . tudja, —
a leány arca kissé elpirult s ujjával a ruhája csipke-
fodrárt simogatta — tudja, még nem tanulmányoztam
magát; de bizony vannak hibái, bizonyára vannak
hibái . . . talán csak én nem látom még őket . . . De
látom, hiszen mi egészen másról beszéltünk!

— Valójában nem! Mert ha nem csalódom, olyan
emberekről volt szó, akik meg tudnak halni a szerel-
mükért.

— No látja, és én még mindig nem tudom meg-
érteni ezeket az embereket.

— Pedig ha egyszer igazán szeretni fog, akkor
megérti a szegény Tarnay doktornét.

— Soha!

— Tudja mit? Ha egyszer igazán szerelmes lesz
és átérzi és beismeri, hogy a szerelme nékül nem
tud és nem akar élni — megmondja ezt akkor nekem?

— Magának?

— No igen, a jó pajtásnak, aki . . . aki őszinte-
séget vár . . . — szólott a férfi, s ezt már észrevehető
izgatottsággal mondotta:

— Jó! Megígérem, hogy őszinte leszek . . .

És a leány, mikor így felelt, egy árnyalattal pi-
rosabb lett.

Egy héttel később újra együtt ültek a páma
alatt, de akkor nem volt zsúr. Csak kettesben voltak
és kevesebb szóval többet intéztek el, mint egy
szezón összes zsúrján. A férfi egy kicsit hallgatott,
mikor lelepedtek, de aztán az erős elhatározások
egy mozdulatával hozzálátott.

— A multkorában — kezdte — a doktorné
esete olyan beszélgetésbe vitt, amely nekem nagyon
kedves, de mert sokan voltunk, nem a szivem vágya
szerint szólottam. Most nem bőlosekkedem, most csak
annyit mondom: Szeretem, Ilona kisasszony . . . és úgy
szeretem, hogy meg is tudnék önnét halni.

Es akkor már nyult is a leány keze után és
csókokkal borította el. Az pedig csak túrte egy pár
pillanattal, aztán lángpiros arccal, de nyílt szívvél
felelt:

— En pedig maradok a mellett, amit mondo-
tam. Nem halok meg azért, akit szeretek, — de
élek érte.

— És hozzácsúszott az emberéhez.

— Hát a hibáim? — kérdezte ez tulboldogan
tréfálkozva.

— S a választ erre is megkapta:

— Majd adok időt a javulásra! . . .

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev.)

Irta: GORKIJ MAXIM.

Foma hallgatta, mosolygott s hirtelen össze-
rándult. Svancev mogorva, ualmas hangja hal-
latszott most:

— En nem vagyok szerelmes s nem értem
az orosz dal szépségeit. Mi van az ilyen nóták-
ban? Farkasok ordítása, valami nagy vadság és
éhség. A kutyák üvöltenek benne, semmi vidám-
ság, semmi könnyedség. Csak hallaná maga, hogy
hogyan énekel a francia paraszt, vagy az olasz
paraszt.

— Bocsásson meg — mondta Nikolaje-
vics Iván.

— Megengedem, hogy az orosz dal egy-
hangú és borús, nincs meg benne a kultura csil-
logása — mondta most a szakállas ur, miközben
borát szüresőlgette.

— De mindig eleven szív lüktet benne —
vetette közbe a vöröshaju asszony, aki almát
hámozott.

A nap most lenyugodott. A lapos partok
mögött, az erdőben tűnt el a nap a láthatárról,
biborszinűre festve a sötét, hideg vizet. Foma
odapillantott s a napsugarak játékát figyelte,
amint reszketve osontak végig a magányos vize-
ken s miközben a messziről idehangzó hangokra
figyelt, úgy tűnt föl neki, mintha fekete sasok
surrannának végig a levegőn. Sasa a vállára haj-
totta fejét s a fülébe suttogott. Foma elpirult, za-
varba jött s erős vágy támadt benne, hogy át-
lélje s sokáig csókolja. Más nem érdekeltte
Svancevet és a szakállas embert ki nem állhatta.
— No, mit bámulsz? — hallatszott most
Ustiscev tréfásan szigorú hangja.

A paraszt, akire így rákiáltottak, hirtelen le-
kapta a sapkáját, a térdét ütögte vele. S így szót:

— Hallgatni akarom a nótát.

— Ugy-e szép?

— Nagyon, — mondta a paraszt s bámoló
szemmel méregette Sasát.

— Meghiszem azt! — kiáltott Ustiscev.

— A nagyságának nagy erő van a mellé-
ben, — folytatta a paraszt s a fejét esőváltá.

— Az asszonyép nevetett, a férfiak pedig
kétértelmű szavakat intéztek Sasához.

Sasa csendesen hallgatta s aztán azt kér-
dezte a parasztól:

— Tudsz énekelni?

— Ugy — valahogy — felelt a paraszt.

— Milyen dalt tudsz?

— Sokfélét. Szeretek dalolni.

Mosolygott, mintha bocsánatot akart volna
kérni.

— Énekeljünk együtt.

— Nem lehet. Nem vagyunk mi egy pár.

— No, csak kezd el.

— Leülhetek?

— Gyere ide az asztalhoz.

— No! ez lesz csak valami — kiáltott Svan-
cev s félrehuzta a száját.

— Ha nem tetszik, ugorjék a vízbe, — fe-
lelte Sasa s szeméből villámok cikáztak.

— Nem. A víz nagyon hideg — felelte
Svancev, aki megjédt ettől a pillantástól.

— Ahogy tetszik — és Sasa a vállát vono-
gatta. — De éppen jókor volna. Nem rotaná
meg a vizet a testével.

— Pihál! De szellemes — kacagott a fiatal
ember, miközben elfordult tőle s megvettó hangon
mondta:

— Oroszországban még a kokottok is go-
rombák.

— A szomszédjához fordult, de az csak része-
ges nevetéssel felelt. Ustiscev is részeg volt.
Bután nézett hölgye arcába, mormogott valamit,
de nem hallott egy szót sem. A madárfejű hölgy
cukrot majsolt s a cukrosdobozt tartotta a ke-

zében. Pavlinjka a tutaj szélére lépett, megállt s
az almahéjat kezdte ledobálni a vízbe.

— Még ilyen bolond kompániában sem
vettem részt — mondta Svancev jajongva. Foma
mosolygva nézte s meg volt elégedve, hogy ez
a csunya, nyomorék ember unatkozik s hogy Sasa
megsértette. Szeretettel s meghittén nézett rá,
— tetszett neki, hogy ez a nő mindenki-
vel nyíltan beszél s hogy olyan büszkén tud visel-
kedni, mint egy igazi társaságbeli asszony. A pa-
raszt a lábai elé kuporodott a deszkákra, maga
alá húzta a lábát, fölnevezett Sasára s komolyan
hallgatta.

— Teneked magasan kell énekelned, mi-
kor én leeresztem a hangomat, Erted?

— Ertem, de csak . . . nagysága! Ha talán
egy pohárka italt tennél eléem, sokkal bátrabb
volnék.

— Foma! Tölts!

A paraszt ivott, a torkát köszörülte, az
ajakát nyaldosta s így szót: — Most már majd
megy . . .

— Kezd el!

A paraszt elferdítette a száját, fölpillantott s
magas tenorhangon kezdte:

Nem i-i-izsom én . . .

Sasa egész testében reszketett, majd sirva
fakadt s látszott, hogy gyönyör és vágy vonag-
lik végig tagjain.

. . . Mert a lelkem nem szomjas.

A paraszt édeskészen mosolygott, a fejét
rázta s e közben reszkető magas hangokkal töltötte
meg a levegőt:

El kell válnunk . . .

— Az asszony zokogott, sirt s szinte vonaglott,
mikor így folytatta:

. . . El kell hagynom mindenkit!

A paraszt most leeresztette a hangját, a
testét hímálta s nagy szomoruan mondta:

Elmegyek én messzire . . .

(Folytatása következik.)

+ A koronázás pillanata. Hogy milyen körülményes pillanat volt az, amelyben Edvárd király fejére tették a koronát, azt ez a kis leírás élénken megvilágítja. Azt a pillanatot a következőképpen jelezte: Előbb elektromos jelzést adtak a Westminster apátság tetejére, mely jelzést onnan egy tisztviselő zászlólengetéssel továbbított Piccadillybe. Onnan zászlólengetéssel értesítették a Hyde-parkban felellított ágynaszádokat és jelzőmunkásokat, akik a hirt a Towerhez közvetítették. Ebben a percben dörölnék el a Hyde-parkban felellított ágynaszádok az üdvözlő lövések, melyek egész Londonnal tudatták, hogy az angol királyt megkoronázták. A koronázás és az első lövés eldörömlése közt alig néhány másodperc tel el.

+ A francia osendőrzédes. Franciaországban sorra kiüritik a szerzetes rendek iskoláit és szeretet-házait, ami nem megy minden incidens nélkül. Így a Gaultois írja többek közt, hogy Mac-Mahon márkinő, aki Autun mellett Sullyban egy iskolát tart fenn, amelyben a szent József-rend kislányai tartoznak, apácák végezték a tanítást, mikor az antuni alprefektus megjelent az épület kiürítésének fogantatására, szintén ellentállott a törvény emberei-nek. Az alprefektus két rendőrelőgyelős és egy lakatos kíséretében jelent meg az épület előtt, s miután olyan hírek keltek szárnyra, hogy a község lakossága szintén ellentállást fog kifejtani az aktus ellen, a hatóságai személyek védelmére ötven csendőr is ki-vonult a helyszínére. A prefektus fölnyitatta az ajtókat és ismételtette az apácákat, hogy hagyják oda az épületet, a márkinőtől pedig reverzalást követelt, hogy egyetlenegy kongregáció tagjának sem ad többé menedéket házában.

— Soha! — kiáltott a márkinő. Ez az én házam, amelylyel én rendelkezem s amelyet nem fogok elhagyni és én nem pecsételhet le itt semmit!

— Akkor kénytelen vagyok zár alá venni mindent, asszonyom — hangzott a prefektus válasza.

— Jó! Tegyenek, amit akarnak, de én nem távo-zom innen egy tapodtat sem.

Szerencsére azonban nem volt szükség erőszak alkalmazására, mert a kivonult osendőrség parancs-ra, egy osendőrzédes, odalépet a márkinőhöz és egész szertartásosan karját ajánlván, a legnagyobb tisztelettel kivette a hűlgyet az épületből. Az utcán áldogáló tömeg viharos ovációkban részesítette a bátor időrangú hűlgyet, aki egyébiránt Vogüé márkinak, a francia tudományos akadémia tagjának leánya.

+ A kaogás hatása. Germain Bapst francia író, aki Canrobert marsall emlékiratait sajtó alá ren-dezi, a marsall íőjegyzései közt érdekes adatra buk-ka, mely azt bizonyítja, hogy a derűtlenség az egész-séget is megövi. A krími háború alatt a nagy íőj-dalmak és nékülözések által agyoncsigázott francia csa-patokat járványos betegségek kezdtek megzideelni. A mikor a Dobrudzásban kitört a kolera, Canrobert mar-sall megparancsolta az ott táborozó Napoleon hercegnak, hogy csapataival vonuljon vissza. Egy nap gyaloglás után a herceg összehívta hadosztályának összes tisztjeit és elrendelte, hogy a katonák köztlevő összes színészek, énekesek, kóklerek és tréfásainálök azonnal lépjenek ki és rendezzenek hirtelenében előadásokat. Minden zászlóalj megkapta a maga színházat, s a katonák a késő éjjeli órákig negyszerűen mulattak. A herceg egyik brettlőtől a másikig ment és díjakat osztott ki azoknak az alkalmas komédiásoknak, akik társaitak a legjobbban mulattatták. Az eredmény lényes volt, a mulató hadosztályban félannyi ember sem esett áldo-zatul a járványnak, mint a többi hadosztályban.

+ Gombák a szivaron. A penészgombák nem veszélyeztetik éppen nagyon komolyan az egészséget, de azért nem árt a kerülésük. A penészes eledel csak ritkán tartozik a csemegék közé, de a penészes szia-vert aligha kedveli valaki, ámbarot nem sokan tud-ják, hogy a szivar is penészedhetik. Pedig már töme-gesen is előfordult ez a baj, s a dohánygyárosok már nagy veszteséget szenvedtek, mert a raktáron levő árukban erősen elharapódzott a penészedés. Különö-son az amerikai dohánygyárosok panaszokdát az utóbbi időben gyártmányaik penes-edése miatt, ami azt eredményezte legalább, hogy a gombá-kat a dohányleveleken tudományosan megvizs-gálták. Az Egyesült-Államok földmivelésügyi mi-nisztériumának egyik osztályát, amely a növény-ipparral foglalkozik, bizták meg ezzel a vizsgá-lattal, amelynek eredményéről a hivatal egy kis jelen-tést tett közzé. A szivarokon talált gombák az Aspergillus, Penicillium és Perocillium közöséges penészgombák fajtájához tartoznak. Kitűnt azonban, hogy ezek a gombák nem a dohányleveleken fejlő-dnek, hanem a tragantha-növény nedvtől való traganth-utján támadnak, amelyet a szivarborító levél ragasz-

tásához használnak. A szakértők védekezésül ennek a nedvnek borsavval való dezinficiálását ajánlják, mert a borsav teljesen ártalmatlan és egyszersmind iztelen és szagtalan, úgy hogy a legkevésbé sem befolyásolja a szivar élvezhetőségét. A kísérletek azt bizonyították, hogy ebben az esetben a szivaron nem képződnek gombák.

+ A kőfejtő és a káplán. Érdekes püre volt egy Fiala nevű cseh kőfejtőnek a káplánjával, Schönin-gerrel. Az eset Leipában történt, Csehországban. A pap az utolsó kenetet ment feladni valahova, s utja arra felé vezetett, ahol a kőfejtő éppen dolgozott. A káplán meg is állt, de a kőfejtő nem köszönt neki, hanem tovább folytatta a munkáját. Ezért panaszo-lta be a káplán a kőfejtőt a vallás megsértése miatt. A vádolt azzal védekezett, hogy neki szorgalmasan dolgoznia kell, hogy a kenyere megkeresse. És mi-vel neki egy bizonyos munkamegyerőt el kell vége-znie, tehát nem hagyhatja félsé egy pillanatra sem a munkáját. Schöninger előadta, hogy megállott és egyenesen felszólította a kőfejtőt, hogy vegye le a sapkáját, de az tovább dolgozott és még a pipáját sem vette ki a szájából. A bíróság bűnösnek találta Fialát és egy nap, bójttal súlyosított szigorú fog-ságra ítélte.

+ Posta a magasban. Svájce legmagasabb posta-hivatala a zermatt-goernergratti vasút végpontján van, mely 3020 méter magasságban fekszik a tenger színe fölött. Ez posta veszi fel azon leveleket, melyeket a turisták akkor adnak fel, mikor már kigyönyörködtek magukat a pompás látványban, mely a Zermattól ki-nálkodik. A képes levelezőlaponk száma, melyek a goernergratti levélsekényben összegyűlnek, óriási; szép időben a napitorgalmat több ezerre beoülik. Az állomásíróknak, ki egyszersmind a postát is kezeli, ugyancsak sok dolga akad az elragadtatás többé-kevésbé poétikus hangján irt képes levelezőlaponk lebélyegzésével, melyeket a lelkesült turisták küldé-nek szét a világ minden részébe.

+ Amerikai humor. Első halász: Miért jön erre az elhagyott helyre halászni?
 Második halász (komoran): Mert a magányt és csöndet keresem. Ozvegember vagyok. És miért jött ön ide halászni?
 Első halász: Mert én is a magányt és csöndet keresem.
 Második halász: Bizonyára ön is özvegember?
 Első halász (még komorabban): Még nem!

Gladys: Nagyon kellemes lehet, ha az embernek annyi pénze van, hogy kedvére gyakorolhat jőte-konytságot.
Ethel: Ugy van; akkor nem kell jőtekonyságot gyakorolni, hogy az emberek azt higgyék róink, hogy van pénzünk.

— Nellie azt mondja, hogy csak huszonegy éves, — mondja a nagy department-üzlet segédeje — pedig azt hittem, legalább is huszonnyolc.
 — Annyi is, — feleli egy alkalmazott — de ön feleli, hogy az üzletben a mult heten mindent leszá-lítottunk huszonöt százalékkal.

NYILTÉR.

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-u. 2.

Egyéves önkéntesek
 Egyéves önkéntesek
 Egyéves önkéntesek
 Egyéves önkéntesek
 Egyéves önkéntesek

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-u. 2.

50.000 korona

Pozsonyi Kiállítási Sorsjáték

főnyereménynek értéke.

Sorsjegy ára csak 50 fillér.

VAVAVAVA Húsz szeptember 21-én VAVAVAVA
 Sorsjegyek kaphatók minden sorsjegyelőadóhelyen, valamint a
 Kiállítási Sorsjegy Irodában BUDAPEST, V.
 Nádor-utca 16.
 Visszalétdők kerestetnek.

KRISTÁLY
 ÁSVANYVÍZ

Vidékre pontosan szállít a Szt.-Lukácsfürdő-K. távállalat, Budán.
 (Az e rovat alatt közlőtteknek sem tartalmáért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A m. kir. államvasutak ideiglenes szállítási be-vételei az elmúlt hónapban 16,173,387 koronát tettek ki, amely összegből a személyforgalomra 4,566,471 korona, az áruforgalomra pedig 11,606,916 korona esett; ez az eredmény a mult év július havának vég-leges bevételeihez (15 812 819 korona) képest 2,3%-nyi emelkedést jelent. Az év eleje óta július hó végéig azonban még elég jelentékeny elmaradás mutatkozik a mult évi bevételekkel szemben. Az idei bevétel (az utolsó három hónap ideiglenes számdataival) 105,287,787 korona volt, tavaly ellenben ugyanazou idő alatt 107,361,731 korona volt a végleges bevétel összegze; a harmadélmillió koronányi elmaradás 2-4%-nak felel meg.

A délvideki kivándorlási kongresszus. Mint temesvári levelezőnk táviratozza, a délvideki ki-vándorlási kongresszus tegnap befejezte tanácskozásait. A harmadik osztály elfogadta Elaskovich Ferenc-nek lapunkban már ismertetett javaslatát, mire dr. Tőkés István temesvármegyei algyőző tartott előadást a magyar nemzeti műveltség kifejlesztéséről Dél-magyarországon és a temesvári Nemzeti Szövetség-nek Délmagyarországi Nemzeti Szövetségge kiterjesz-téséről. — A délvideken nincs oly hatalmas közműve-lődési egyesület, így szól, mint amilyen akár a Dunántul, akár Erdélyben van, amely évtizedek óta folytatott békes munka áldásával büszkékedhetik. A tennálló társadalmi, tudományos, művészeti, emberbaráti. sport- és turisztikai egyletek szétforgásoit erőinek egy Dél-magyarországi Társadalmi Akadémiában való egye-sítése által kellene céltudatosan szervezni és hatá-lyosítani a közművelődés szolgálatát. — A Délma-gyarországi Társadalmi Akadémiának hajlékul a Hunyadi-várkastély volna megszerzendő. — Rámutat előadó ezután a szervezés és társadalmi tevékenység legelőavezetőbb eszközeire s az elmondottak érte-lmében határozati javaslatot terjeszt elő. — A javasla-tot egyhangulag elfogadták.

Dr. Nemesny Mihály előadó az ingyen jogszol-gáltatás s a békebíróóság szervezésére vonatkozó-log tartott előadást. Nem kívánja terbelni a bírósá-gokat. A választott bíróság intézmények alakításával megkönnyebbülne ezek helyzete. Az ingyenes jogvé-delem társadalmi uton volna meghonosítandó, egyes társadalmi egyesületek részesíték ebben tagjaikat. (Helyesítés.) Báró Sztójánovics György a jogi tanács-adást teljesen ingyen kívánja szolgáltatni.

A javaslatot Sztójánovics módosításával elfo-gadták.

Az osztályok befejezven tanácskozásaitak, kö-vetkezett a záró-ülés.

Báró Ambrózy Béla megnyitván az ülést, de Pottner Brunó íőtitkár bejelenté, hogy gróf Zselénzski Róbert a távolból üdvözli a kongresszust. Báró Am-brózy Béla elnök javasolja, hogy az osztályok által elfogadott határozati javaslatokat fogadják el. (He-lyesítés.)

Elnök ezután proponálja, hogy mig a határoza-tok végrehajtására a gazdasági egyesületek délvideki szövetsége meg nem alakul, végrehajló-bizottság vá-lasztassék.

Dr. Fülöp Béla országgyűlési képviselő örö-mel látta, hogy a délvideki kongresszusra ide sere-glettek a társadalom munkásai. A szinte gyökeret vert nemtörődés tan ezzel elműlik és ezután a társad-alom dolgozni fog. A kongresszus nagy munkát vég-zett, amikor megtörte a délvideki társadalom közönyét és utat mutatott az altruisztikus törekvéseknek. Kö-szönetet mond a kongresszus tagok nevében az el-nökségnek és az előadóknak munkásságukért.

Forster Géza hangsúlyozza, hogy a kongress-zus igazolása annak, hogy a közigazgatás, az ipari és kereskedelmi körök hazafias lelkesedéssel csatlá-kozott az akcióhoz, amiért — mint az O. M. G. E. képviselője — köszönetet tejezi ki. Végül a társada-lom munkásságát kéri továbbra is ebben a nagy nem-zeti ügyben.

Báró Ambrózy Béla elnök köszönetét fejezi ki minden hatóságának, egyesületnek, főleg a hazafias magyarságnak, amelyek a sikerhez hozzájárultak és a kongresszus iránt az érdeklődést haldózan ébren tartották. A társadalom kötelessége az elvetett magot ápolni és abból gyümölcsöt érniei. Hiszi, hogy a to-vábbi munkának biztos lesz az eredménye. Ezzel a kongresszust bezárja.

A newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik augusztus 11-iki közlétt: A fölsőlegtartaleknek a leg-utóbbi bankkimutatásban föltüntetett alacsony állása és annak az időnek a közeledése, amikor beáll a belső számlára a pénzforgalmi eszközök keresete, jelentékeny realizációkat idézett elő, miáltal az ário-

lyamok a multheti álláshoz képest erősen lenyomód-
tak. Zárliatok az irányzat szabálytalan volt. Részvény
forgalom 620.000 darab.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein
a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Ruder
Mór kereskedő Dunaszerdahely. Korányi Dávid vegyes-
kereskedő Szentez. Klement Rudolf kereskedő Brűnn.
Hoffmann Vilmos kereskedő Kreuz. Nagy Boldizsár
kereskedő Cibakháza. Stul Berkó kereskedő Borszek.
Szeszarak. A kontingens nyersszesz ára Euda-
pesten pénzben 39.- korona. áruban 29.50 korona.
Bécsben az irányzat valamivel szilárdabb. A kontin-
gentálit készáru 39.80 korona, pénzben, 40.20 korona
áruban.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásár-
pénztár részvényársaság tudósítása.) Felhajtás 2670
darab juh, --- kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű
ürü 40 l-től 44.- l-ig, kivételesen 45.- l. - kg.-ként,
(vagy 34.50 k-tól 42.- k-ig, kivételesen 43.- k, középminő-
ségű ürü 33.- l-től 38 l-ig, kivételesen --- l, kg.-
ként, vagy 23.- k-tól 33.- k-ig páronként, kosokért
l-től l-ig, kivételesen --- l-től --- l-ig,
vagy --- k-tól --- k-ig, középminőségű gyapjas
--- l-től --- l-ig, kivételesen --- l, kg.-ként, vagy
k-tól --- k-ig páronként, kosok legjobb minőség
--- fillérig, páronként --- korona, kivételesen
--- korona, rackajuhok --- fillér. páronként
--- korona. szarbiai juhok páronként 26-29
korona, románai juhok páronként --- korona, anya-
juhokért --- fill. kgkint (22.-27 K-ig páronként),
kiselejtett juhokért --- fillér kgkint (18.-22.-
korona páronként) kecskék --- korona páronként.
Az irányzat anyha.

Borjuvásár. 1902. évi augusztus hó 11-én. (A
budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényársá-
ságtól.) Felhajtás: Belüldi élő borju 577 drb, leült
borju --- db, bécsi borju --- db, --- db,
növendékmárha --- darab, bárány élő 20 darab, leült
bárány --- darab. Arjegyzések. --- Belüldi élő
borju l. rendű 84-92 l-ig, kivételesen 94 ---, II. rendű
élő borjúkért 88-82 l-ig, l. kilonkint, leült borju
l. r. --- l-ig. II. r. --- l-től --- l-ig, kivét.
l. kilonkint levonás nélkül. Rugott borjúkért ---
l-ig. Növendékmárha --- l-től --- l-ig. l. r.
--- l-ig, középminőségű --- l-ig, alárendelt ---
l-ig. l. kilonkint. Bárány élő --- k., leült bárány
--- k. kivételesen ár --- k-ig páronként.

Sertésokozmányvásár. (A székesfehérvári sertés-
vásár és közbághid intézősége.) Augusztus 11-én.
Főelhajtás: Zsirsértés, ugy mint öreg I. rendű 850 kilo-
grammon feül --- darab, II. rendű 280-350 kilo-
grammig 11 darab, kanló --- darab, szilány 14 darab,
fiatal nehéz 300 kilogrammon feül 237 darab, közép
220-300 kilogrammig 352 darab, könnyű 220 kilo-
grammig 166 darab, süldő --- darab, malac 40 kilo-
grammig --- darab. Összesen 780 darab. Husértés
ugymint: nehéz 300 kilogrammon feül 6 darab,
könnyű 140-300 kilogrammig 6 darab, süldő --- dar-
ab, malac 40 kilogrammig --- darab. Összesen 12
darab. Főelhajtás összege 792 darab. Előző napi ma-
radvány 434 darab összesen 1226 darab. Eladott 987
darab. Maradvány 239 darab. A vásár irányzata
élénk. --- Következő árak jegyzettek: Zsirsértés:
Öreg I. rendű 850 kilogrammon feül --- fillérig,
II. rendű 280-350 kilogrammig 78-82 fillérig, kanló
--- fillérig, szilány 78-80 fillérig, fiatal nehéz 300
kilogrammon feül 90-94 fillérig, fiatal közép 220-
300 kilogrammig 88-94 fillérig, fiatal könnyű 220
kilogrammig 77-86 fillérig, süldő --- fillérig,
malac --- fillérig. Husértés: Nehéz 300 kilo-
grammon feül --- fillérig, könnyű 140-300 kilo-
grammig --- fillérig, süldő --- fillérig, malac
40 kilogrammig --- fillérig, kilogrammonként
élő súlyban.

Bécsi sertésvásár. A st.-marzi központi vásár-
csarnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentet-
tek 6848 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak
3202 darab fiatal sertést, 7834 darab magyar hizott
sertést és --- darab nehéz sertést. Összesen 9627
darabot.

Az irányzat gyöngye volt.
Jegyzések: kigr.-kint élő súlyban (a fogyasztási
adó nem számítva). Első rendű sertés 97-99 fillér,
kivételesen 100 fillér közép minőségű 92-95 fillér,
könnyű sertés 84-90 fillér, fiatal sertés --- fillér,
süldő 76-104 fillér.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, augusztus 12.

Jó kínálat és élénk kereslet mellett 35000 mé-
termázsza buza került forgalomba. Készáru néhány
fillérrel emelkedett, később szállítandó buza válto-
zatlan maradt.

Rozs élénk forgalom mellett szilárdan tartott.
Zab szilárd irányzat mellett került forgalomba.
Tengeriben lanyha volt az irányzat.
Repeében nem volt forgalom.

Eladott:
Buza. Tiszavideki: 260 mm. 82 k. 7 K. 75 f.,
200 mm. 82 k. 7 K. 60 l., 100 mm. 82 k. 7 K. 60 l.,
100 mm. 82 k. 7 K. 60 l., 600 mm. 82 k., 800 mm.
82 k., 800 mm. 82 k. mind 7 K. 65 f., 250 mm. 82 k.
7 K. 65 l., 100 mm. 82 k., 7 K. 55 l., 400 mm. 82 k.
700 mm. 81.5 k. 500 mm. 81 k. mind 7 K. 65 f., 500
mm. 81.5 k. 7 K. 60 l., 200 mm. 81.5 k. 7 K. 60 l.,
300 mm. 81.5 k. 7 K. 60 l., 200 mm. 81 k. 7 K. 60 l.,
200 mm. 81 k. 7 K. 57.5 f., 700 mm. 81 k. 400 mm.
82 k. 500 mm. 81.5 k. mind 7 K. 65 f., 150 mm. 81
k. 7 K. 40 l., 600 mm. 81 k. 7 K. 62.5 f., 200 mm.
81 k. 7 K. 55 l., 200 mm. 81 k. 7 K. 50 l., 200 mm.
81 k. 7 K. 50 l., 600 mm. 81 k. 7 K. 55 l., 600 mm.
80.5 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 80.5 k. 7 K. 67.5 f.,
100 mm. 80.5 k., 100 mm. 76 k. mind 7 K. 85 f.,

100 mm. 80 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 50 f.,
100 mm. 80 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 80 f.,
2000 mm. 80 k. 7 K. 87.5 f., augusztusi szállításra,
100 mm. 80 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 47.5
f., 200 mm. 80 k. 7 K. 25 f., 600 mm. 80 k. 200
mm. 79.5 k. mind 7 K. 50 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 45 f.,
1000 mm. 80 k. 7 K. 50 l., 200 mm. 79 k. 7 K. 45
f., 150 mm. 79 k. 7 K. 12.5 f., 100 mm. 79 k. 7 K.
79 f., 200 mm. 77 k., 100 mm. 80.5 k., 100 mm. 80 k.
mind 7 K. 35 l., 250 mm. 77 k., 100 mm. 80.5 k.,
100 mm. 80 k. mind 7 K. 85 f.

Pestmegyei: 700 mm. 82.5 k. 7 K. 55 f.,
200 mm. 81 k. 7 K. 50 f., 500 mm. 81 k. 7 K. 55 f.,
100 mm. 80 k. 7 K. 25 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 25 f.,
100 mm. 80 k. 7 K. 22 f., 800 mm. 79.5 k. 7 K. 20 f.,
1000 mm. 79.5 k. 7 K. 40 l., 1380 mm. 79.5 k. 7 K.
50 f., 200 mm. 79 k., 350 mm. 78 k. mind 7 K. 25 l.,
100 mm. 78.5 k. 7 K. --- l., 150 mm. 78 k. 7 K. 35 f.

Fehérmegyei: 100 mm. 81 k. 7 K. 50 f., 150
mm. 80 k. 7 K. 45 f.

Budai: 200 mm. 77 k. 6 K. 95 f.

Bánsági: 6050 mm. 70 k. 7 K. 15 f.

Bécskai: 500 mm. 77 k. 7 K. 80 f.

O-Becsei: 3000 mm. 78.6 k. 7 K. 47.5 f. aug.

18. sz. Zentai: 1200 mm. 75.5 k. 7 K. 40 fillér.

Babóti: 3900 mm. 79.5 k. 7 K. 37.5 f.

Szavdai: 360 mm. 78 mm. 7 K. 37.5 f.

Adói: 400 mm. 78 k. 7 K. 35 l.

Pancsovai: 1500 mm. 78.5 k. 6 K. 90 f. aug.

1000 mm. 78 k. 6 K. 80 f. szept. sz.

Mind három hónapra.

Ross. 300 mm. 6 K. 10 f., 500 mm. 6 K. 07.5
f., 500 mm. 6 K. 07.5 f., 100 mm. 6 K. 07.5 l.,
200 mm. 6 K. --- f., 140 mm. 6 K. 75 f., paritás, 200
mm. 6 K. 05 f., ab Budapest, 500 mm. 6 K. 92 f.,
ab Budapest.

Arpa: 180 mm. 5 K. 50 f., 500 mm. 5 K. 40 f.

4700 mm. 5 K. 51 f.

Zab (6): 100 mm. 6 K. 20 f.

Zab (u): 100 mm. 5 K. 85 f., 100 mm. 5 K. 80
f., 100 mm. 5 K. 60 f.

Tengeri: 600 mm. 4 K. 90 f., 600 mm. 4 K. 90 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-
és értéktözsde s-akái szerint készpénzben 60
kilogrammonként. --- A minőség hektoliterenkint és
kilogrammonként.

Table with columns: Buza, Kiló, K-10, K-ig, Kiló, K-10, K-ig. Rows include Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bánsági, Bécskai.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Kiló, K-10, K-ig. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Kósa.

A határidőzsetet folyamán a következő kötések

kötések:
Októberi buza 1902. : 6.64-6.68-6.68
Aprilisi buza 1903. : 6.98-7.-6.99-7.01
Októberi rozs 1902. : 5.77-5.82
Aprilisi rozs 1903. : 0.-
Októberi zab 1902. : 5.33-5.87-5.83
Aprilisi zab 1903. : 5.56-5.60
Aug. tengeri 1902. : 0.-
Májusi tengeri 1903. : 4.98-5.01-4.99-5.-
Augusztusi repce 1902. : ---

Déli egy óraker a következő záróárakat állapít

tották meg hivatalosan a tőzsdén:
Októberi buza 1902. . . . . 6.67-6.68
Aprilisi buza 1903. . . . . 7.-7.-
Októberi rozs 1902. . . . . 5.81-5.82
Aprilisi rozs 1903. . . . . 6.07-6.09
Októberi zab 1902. . . . . 5.37-5.83
Aprilisi zab 1903. . . . . 5.59-5.60
Augusztusi tengeri 1902. . . . . 0.-0.-
Májusi tengeri 1903. . . . . 5.-5.01
Augusztusi repce 1902. . . . . ---

Délután fél 5 óraker záru:

Buza októberre 1902. . . . . 6.73-6.74
Aprilisi buza 1903. . . . . 7.06-7.07
Októberi rozs 1902. . . . . 5.86-5.87
Aprilisi rozs 1903. . . . . 6.11-6.12
Októberi zab 1902. . . . . 5.88-5.40
Aprilisi zab 1903. . . . . 5.57-5.59
Augusztusi tengeri 1902. . . . . 0.-0.-
Májusi tengeri 1903. . . . . 5.03-5.04
Augusztusi repce 1902. . . . . ---

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde nyugodt irányzattal nyílt meg és
az értékek árfolyamai némileg csökkentek, Csupán

Városi villamos és Jelzálogbank részvények javultak.
Az általános hangulat tartott maradt.

Valuta és ércváltó változatlan.
Előtesede. Osztrák hitelrészvény 685.25-686.50.
Magyar hitelrészvény 629.76-631.25. Jelzálogbank rész-
vény 479.50-481.50. Rimamurányi részvény 499.-
500.-. Államvasuti részvény 712.-713.50. Városi
villamos vasut részvény 323.-330.50 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt for-
galom: Magyar Hitelbank részvény 629.50-630.50.
Jelzálogbank részvény 482.-482.50. Leszámlitól-
bank részvény 462.50-463.50. Észak-Magyarországi
kőszénbánya részvény 197.-. Rimamurányi részvény
497.-498.-. Közúti vaspálya részvény 635.-
636.-. Városi villamos vasut részvény 329.-329.50.
Államvasut részvény 711.-712.- korona.

A 4 órai zárliatok maradt:
Osztrák hitelrészvény 6:5.50. Magyar hitelrész-
vény 780.-. Leszámlitólbank részvény 464.-. Rima-
murányi vasút 497.-. Osztrák-Magyar államvasuti
részvény 712.25. Közúti vasut részvény 635.-. Vil-
lamos vasut 890.50 korona.

A budapesti terménytözsde.

A terménytözsdében a szezonserű hangulatnak
megfelelően alakultak az árak és végül a termény-
üzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő ár-
folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: Incerna magyar ---
korona, vörös aprószemű --- korona, vörös
erdélyi --- korona, vörös bánsági ---
korona, középszemű --- korona, nagyszemű
--- korona. Disznózsír: budapesti 68 ---63.50
korona, vidéki --- korona. Táblaszalonna:
légszárazított vidéki --- korona. városi 4
darabos 59.-59.50. korona, 3 darabos 62.50-63.-
korona, ástított --- korona. Szilva: boszniai,
szokás szerinti minőség 9.75-10.25 korona. 120 da-
rabos --- korona, 100 darabos 13.25-13.50
korona, 85 darabos 17.50-17.75 korona. azonnali szállí-
tásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 9.50-10.-
korona. 100 darabos 18-13.25.- korona, 85 darabos
17.25-17.50 korona. Szilva: slávniai 16.25-16.75
korona, szerbiai 14.-14.50 korona, azonnali való
szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, augusztus 12. (A Eudapesti Napló telefon-
jelentése.) A kínálat a gazdag aratáshoz képest, na-
gyon csekély volt, különösen rozsban és a fogyaszt-
tást egyáltalában nem elégitette ki. Buzát aránylag
gyengén kínáltak, de a vásárlási kedv ennek meg-
felelő volt, szintegy árban is nagyon jelentéktelen
volt a forgalom. A határidőzsetet kezdeményezés
hiányában csendesen folyt le.

Buza öszre 6.96-6.99-6.96, rozs öszre 6.12-
6.15-6.14 korona.

Zárliatok: buza tavaszra 7.80-83, rozs tavaszra
6.44-6.46, zab öszre 5.64-5.66, tengeri július-
augusztus 5.23-5.24, tengeri szeptember-októberre
5.28-5.29, repce augusztus-szeptemberre 10.75-10.85
korona. A tőzsde szilárdan zárult. Buza tavaszra 7.01,
rozs tavaszra 6.19 korona.

A bécsi értéktözsde.

Az előtesedés kedvtelenség uralkodott, a forga-
lom csekély volt.

A déli tőzsdén tartott a kedvetlen irányzat.

Zárliatok javult a vételkedv és az irányzat is.

Bécs, augusztus 12. (Magyar értékek sárlata.) 4%-os
aranyjárdék 121.30, Tisza és szegedi kölcsön sorsjegye 162.40,
Magyar vasuti kölcsön értében 100.-, Magyar kietli vasuti
állami kötvény 118.80, Magyar íeszámlitól-és pénzültőbank
462.-, Rimamurányi vasut részvény 499.-, Magyar kor-
onajárdék 97.85, 4%-os Magyar földterem. kötvény 97.60,
Magyar hitelbank részvény 728.50, Magyar nyeregmény köl-
csön sorsjegye 203.60, Kassa-oderbergi vasuti részvény
379.-, Magyar keresk. bank, 26.00, Magyar okupirak 12.90.

Bécs, augusztus 12. (Osztrák értékek sárlata.) 4%-os
papírjárdék 101.90, 4%-os osztr. aranyjárdék 121.65, 1800-os
sorsjegye 152.25. Osztrák hitelsorsjegy 428.-. Angol-osztrák
bank --- bécsi bankjegyesület 455.25. Osztrák-magyar
bank 1596. Déli vasut 67.-, Dunagőzhajózási részvény
932.-, Dohányrészvény 296.-, Császári és királyi arany
11.33, Német bankváltók 117.10, 4%-os osztr. érdék 101.76,
Osztrák koronajárdék 99.80, 1864-iki sorsjegye 210.-,
Osztrák hitelinstitúti részvény 685.75, Unionbank 540.-,
Osztrák Lándnerbank 420.50, Osztrák-magyar államvasut
712.-, Elbavölgyi vasut 466.50, Alpea bányarészvény 399.75,
20 frank, arany 19.07, Londoni váltóár 239.85 Bécsi Iraway
Litt E.-, Bécsi Iraway Litt A.-, Lipót kohó ---.
Az irányzat kissé javult.

Bécs, augusztus 12. (A Eudapesti Napló tudósítójának
telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok
a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 685.75. Magyar
hitelrészvény 730.-. Angol-Osztrák bank 277.60. Bécs bank-
egyesület 456.-. Union bank 542.-. Lándnerbank 421.50
Osztrák-magyar államvasut részvény 712.-. Déli vasut 67.-.
Elbavölgyi vasut 467.60. Kaszanknyugati vasut részvény ---.
Dohányrészvény 297.-. Rimamurányi vasút 500.-. Alpeai
bányarészvény 400.-. Májusi járadék 101.90 Magyar korona
járdék 97.85. Lőrök sorsjegye 110.50. Német biradalmi
márza 117.07-117.11. Napoleon'or 1906.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, augusztus 12. Tőzsdéi tudósítás. A mai
tőzsdet forgalom általában nyugodt jellegű volt, de szénrészvé-
nyek árfolyamának emelkedése tovább is jelentékeny volt.

Ez az emelkedés kedvező hatással volt a forgalom többi ágaira is. Különösen kohóüzemeknek nyertek ezáltal biztatást és bankok is meglehetősen szilárdak voltak. Járadékok csendesek. Német kölcsön gyengült. Vasutak kevéssé változtak. A második töredékben az árnyalok állása alig változott valamit, csekély forgalom mellett. Magánüzemeltetési kamat-láb 1 3/4%.

Berlin, augusztus 12. (Zárját.) 4 2/3%-os papírpárjádék 102.25. 4 1/2%-os osztrák aranyjádék 103.75. Előváltási vasút 117.—. Magyar koronajádék 85.50. Osztrák-magyar államvasút 152.50. Kassa-odriheri vasút —. Bécsi váltóór 85.35. Magyar vasúti beruházási kölcsön 100.10. Alpesi bányarészeség —. Disconto-Commandit 182.50. Általános villamosvillamos Edison 162.50. Gelsenkircheni 167.80. Laura-kohó 192.—. 4 2/3%-os osztrákjádék 102.10. 4 1/2%-os magyar aranyjádék 102.30. Osztrák hitelrészvény 215.80. Déli vasút 17.75. Károly Lajos vasút —. Orosz bankjegyek 216.25. 4 1/2%-os új orosz kölcsön —. Török dohányrészvény —. Olasz jádék 103.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Truist 172.—. Harpemi 103.—. Az irányzat szilárd.

Berlin, augusztus 12. (A Napcsapás Napló tudósítójának adatai.) Esti forgalom. 4 1/2%-os magyar aranyjádék 102.30. Magyar koronajádék 85.30. Osztrák hitelrészvény 215.75. Osztrák-magyar államvasút 152.90. Déli vasút 17.75. Kaszknyugati vasút 216.25. Előváltási vasút —. Orosz bankjegyek középső 216.25. Buschichradai —. Orosz bankjegyek —. (Ultimo.) Lombard —.

Párizs, augusztus 12. (Zárját.) Osztrák-magyar államvasút 761.—. 4 1/2%-os osztrák aranyjádék 104.90. Osztrák Ländersbank —. 3 1/2%-os francia jádék 100.87. Ottománbank 561.—. 3 1/2%-os francia jádék 101.87. Alpesi bányarészvény —. Déli vasút —. 4 1/2%-os magyar aranyjádék 103.—. Párisi bankrészvény 1028. Olasz jádék 101.90. Francia törleszt. jádék —. Osztrák közhitelezeti részvény —. Török dohányrészvény 326.—. Az irányzat tartott.

Frankfurt, augusztus 12. (Zárját.) 4 2/3%-os papírpárjádék 102.40. 4 1/2%-os osztrák aranyjádék 103.75. Magyar koronajádék 85.50. Osztrák-magyar bank 114.70. Déli vasút 17.90. Előváltási vasút 117.90. Londoni váltóór 204.07. Bécsi bankjegyek 115.70. Villamos részvény 124.—. 3 1/2%-os magyar aranykölcsön —. 4 2/3%-os osztrákjádék 102.20. 4 1/2%-os magyar aranyjádék 102.35. Osztrák hitelrészvény 216.10. Osztrák-magyar államvasút 152.70. Kaszknyugati vasút 113.50. Bécsi váltóór 853.66. Párisi váltóór 812.83. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 201.70. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, augusztus 12. (A Budapesti Napló tudósítójának adatai.) Arctolvamok januárja. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 215.90. Német bank —. Disconto 182.80. Berlieni kereskedelmi bank 162.80. Gelsenkircheni —. Harpemi 162.50. Laura-kohó —. Olasz jádék —. Az irányzat szilárd.

Hamburg, augusztus 12. (Zárját.) 4 2/3%-os osztrákjádék 102.—. 1880. soronyé 153.85. Déli vasút 17.50. 4 1/2%-os osztrák aranyjádék 103.60. Osztrák hitelrészvény 215.80. Osztrák-magyar államvasút 152.50. Olasz jádék 102.80. 4 1/2%-os magyar aranyjádék 102.70. Az irányzat nyugodt.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Augusztus 12. A szeriezési irányzat: változallan. A) Hasiot sertések ára: I. A) Magyar eis orend ü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm feletti súlyban) 104—106 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) 110—114 fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 110—112 fillérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm feletti súlyban) 112—114 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 110—112 fillérig.

Könnnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 106—108 fillérig. Szeriezési listám 1902. aug. 11. napján volt készlet 44.894 darab. — 1902. aug. 11. napján felhajtott 267 darab. 1902. augusztus 11. napján elkészített 602 darab. 1902. augusztus 12. napjára maradt készletben 44.559 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 12. —

Kereskedelmi miniszter Ordódy Béla állami felső építő iskolai tanárt az építőmesterei képzéshez megvizsgálására szervezett bizottság tagjává nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter Csapó József tanított a rudói állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Ondreska Emil tanított a verbő-praszniki állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Basch Jakab tanított az újbelyi állami elemi elemi népiskolához rendes tanítóvá, Keleti Stefánia okleveles tanítónt a győremeteli állami elemi népiskolához rendes tanítóntóvó kinevezte. — A földmívelésügyi miniszter Hudak József napidias szolgát a kassai gazdasági tanintézethez ideiglenes szolgálatra nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kamis Béla somberek állami elemi iskolai tanított a csongrád-mindszenti állami elemi iskolához, Hajnal K. János mura-szentkereszti állami elemi iskolához és Keleti Károly magyar-csékeli állami elemi iskolai tanított a győremeteli állami elemi iskolához áthelyezte.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Kovács Károly makói állami főgimnáziumi ideiglenes rendes tanár, Mezei Ferenc zombori állami főgimnáziumi ideiglenes rendes tanár rendes tanári minőségében véglegesen megerősítette.

Pályázat. Az aradi, temesvári, szegedi, besztorechányai, kolozsvári, lugosi, nagybányai, nagybecskereki és zombori ügyességnél egy-egy hivataloszojai állásra 4 hét alatt pályázat hirdettek.

Napirend.

Naplár: Szerda, augusztus 13. — Római katolikus: Berch. János. — Protestáns: Ipoly. — Görög-ország: (julus 31.) Eudocim. — Zsidó: Ab 10. — Nap két: 4 óra 38 percek. — Nyugszik: 6 óra 56 percek. — Hold két: 2 óra 51 percek délután. — Nyugszik: 12 óra — percek éjjel. — Hold a földtávolban 6 óra 12 percek délután.

A miniszterek nem fogadják. Az osztályosokjárték huzása délelőtt 9 órakor. Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15. sz. a.). Nyitva van délelőtt 9 óráig délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépőjé mellett tekinthetők meg. Nemzeti Szalon állandó kiállítás (Ferenciek-tere 8. sz.) d. e. 9 óráig este 6-ig. Belépőjé 1 korona. Országos képtár az Akadémia épületében délelőtt 9—1 óráig. Iparművészeti múzeum délelőtt 9 óráig d. u. 1-ig. Téliolvasó: Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—1 óráig. Mezőgazdasági múzeum (Kerespesi-ut 72.) d. e. 9-10 1 óráig.

A földművelésügyi miniszter (Stefánia-ut 14.) d. e. 10-10 1 óráig. Belépőjé 1 korona. Köztudományi Múzeum a Városligetben délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 2—6-ig. Szabadtéri levéltár (Krisztófal-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobója nyitva délelőtt 10—12-ig. Mentőegyesület helyisége a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 óráig este 6-ig. Általános Városligetben nyitva egész nap, Belépőjé 60 fillér.

Egyetemi füvészkert az Üllői-úton délelőtt 7 óráig 12 óráig és d. u. 2 óráig 7 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti miniszter: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 délután 2-6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történelmi-gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az új letvetésesség árszámait is eszközöl) a városi iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi ügyvezetősége (Magyar kereskedelmi részvényszerűség V. Váci-körút 32. szám alatt).

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, augusztus 12.

A levegőnyomás délkeleten süllyedt, egyébként elcsúszta hasonló a tegnaphoz.

Az időjárás európszerre változóhelyenként erős és nyugoti meg Közép-Európában hűvös.

Hazánkban tegnap mindenféle voltak — helyenként bő — esők és pedig az ország északi, keleti és déli részén jobbra zivatarokkal. A hőmérséklet élnék észak-nyugoti szelek mellett alacsonyabban lett.

Küldés: Változókéony, szcies és aránylag még hűvös idő várható elvtve esővel.

Vizállás.

Table with columns for location (e.g., Inna, Duna, Balaton) and water level measurements (Aug. 11, Aug. 12, Aug. 13) in meters.

Advertisement for Dr. Garai Antal's 'titkos betegségek' (secret diseases) treatment, including a list of ailments and a testimonial.

Advertisement for Dr. Keleti J.'s 'SPECIALISTA' treatment for hernia and other ailments, featuring an anatomical illustration of a man's torso.

Advertisement for Dr. Czinczár J.'s 'titkos betegségek szakorvosa' (secret diseases specialist), listing various medical conditions treated.

Advertisement for 'GUMMI' (gummi) medicine, describing its benefits for various ailments and its availability at the Magyar Orvosi Múzeum.

Advertisement for 'A CSICSA' (The Cuckoo) by Zsedényi Aladár, a collection of historical anecdotes.

Advertisement for Dr. Fabinyi's 'titkos betegségek' (secret diseases) treatment, highlighting his specialization in various medical conditions.

Színházak, szórakozó helyek.

FOVAROSI NYARI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. augusztus hó 13-án.
Az édes lányka.
Operett 3 felvonásban.
Kezdeté 7 óraker.

VÁROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. augusztus hó 13-án.
Ujházi Ede mint vendég.
Péntek este.
Dramolett 1 felvonásban. Irta Szomori Dezső.
Utána:
Országgyűlési szállás.
Vígjáték 4 felvonásban. Irta Vachot Imre.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

Dr. RENNER
VIZGYÓGYINTÉZETE
— bejáró betegek számára. —
Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)
Az intézetben gyógykezelés alá vételnek: különféle ideg- és gerincbajok; Almatlanág, szédülés, gyomorségi állapotok, a gyomor és belek renyhesége, idegös szibbantalmak stb. — Gyógyeszközök: A tudományos vizsgyógymód eljárásán kívül, szénasavas fürdők (szivajosok számára), fonyfürdők (olizásor és szénos bántalmaknál), az elektromosá minden faj (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), masszázsz stb. — A különféle vizsgyógymódok kívánatra saját lakáson is eszközöltnék kiképzett szolgásmányzókkal állat.
Árak mérsékeltek. Prospektus kívánatra.

A már 28 éve a világon uralkodó Premier Helical eredeti angol kerékpárok: melyek a lezállított árkban 125 fétől kezdve havi 8 és 10 rózslétre, jómínőségű Cyeleon német kerékpárokkal 90 fétől és korékpárlakításokkal
30/0 árleszállítással
Készültünk és pedig:
1. r. külső gummi frt. — 64.4—
1. r. belső gummi — 3. — 62.2—
Acetylenlámpa — 3.25 és 2.—
1 pár kitérő pedál — 2.75 és 2.40
Angol nyereg — 3.25 és 2.—
Teleskop-pumpa — 1.25 és 1.—
Francia kulcs — 50 és — 36
Kormány
fogyantuk párja — 40 és — 34
Legújabb augusztusi 300 képes nagy árjegyeket ingyen.
Láng Jakab és fia
kerékpár nagy raktára
Budapest, József-körút 41.
Főútelvet Zetienbiller-ut.
Az árak kitérőeséért kezdőkön és a nemtelészeket kioldóuljuk, vagy a pénzt visszadjuk. Szakértői javító műhelyek.

3/0-os Földhittel igérv. Ára 1.75 frt.
Főnyer. 90.000 K. Huzás e hó 16-án.
KAPHATO:
Belföld Bankházában Budapest, Károly-körút 1-1.
Csakis az összeg előleges bektüldése mellett.
Vidékéről postadíjra 35 fillérrel több küldendő.

Ős-Budavára.
Nyitva délután 6 órától reggeli 4 óráig.
Remek, egészen új variété-műsor.
Mlle Sidy Nirvana
színes plazet. képei élő loval.
Stelling & Bevell James Bard
excentr. nyújtóművészek, sötétny. művés. z.
Jones Edgar banjo-művés. z.
Steinhardt Géza
a közkedvelt kórnikus szóloja és fellépte
A szalmazöveg
című bohózatban.
M. kir. honvédezenkar hangversenye.
Prandi mech. színháza. Színpad körüli. Ördög Róbert.
Lóvadás. Számos egyéb szórakozás.
Belépődíj 60 fillér. Gyermekjegy 20 fillér.
Közvetlenyeg jegyek minden kőszedben.

Raktáraink tulhalmozottsága miatt
augusztus 31-ig 20% engedmény!
BUTOR
Legnombabb izléssel készített szalon-, ebédlő-, háló-, leány- és uriszobaberendezések nálunk írásbeli jótállás mellett, megkérd nagy választékban eladásra keszen állanak. Vidékre biztosított szállítással.
SZABÓ FERENC és TÁRSA
Budapest, Kerepesi-út 12. szám.
(Síp-utca sarkán).

A nagykanizsai
Felső Kereskedelmi Iskolánál,
melynek érettségij bizonyítványa az egyévi önkéntesi katonai szolgálatra jogosít, a tanulók beírása szeptember 1., 2. és 3. napjain eszközöltnék.
Bővebb felvilágosítást készséggel ad és az intézet évi értesítőjét kívánatra küldi
az igazgatóság.

GIRKUSZ CARRÉ OSZKÁR
(az állatkertben).
Ma szerdán, augusztus 13-án este 7 1/2 óraker
nagy díszelőadás
duettartalmú műsorral.
Fellépnek az eddig még nem látott Szonziók! Nagyszörői!
Shadows testvérek parterre gladiatorok
Mr. HARDEEN
a XX. század szenzációs csodája, a hírnemes és eredeti csokló-művész, az ugynevezett kitérő-király.
valamint Armando, a nagyszerű bohóc.
Pénteken, augusztus 15-én, 2 nagy díszelőadás, délután 4 és este 7 és fél óraker.

A
Magyar Tudományos Akadémia
Által legújabbban
a BULYOVSKY-díjjal
kitüntetett munka:
Szatirák.
.... Irta ....
KOZMA ANDOR.
Ára fűzve § Vászonkötésben
5 K. 20 fil. 7 korona.
Megjelent és kapható az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál Budapest, VII. ker., Kerepesi-út 54. sz.

1902. évi 67.177 szám.
Tölggyaeladási hirdetemény.
A zsarnóczi m. kir. erdőhivatal irodájában folyó 1902. évi szeptember hó 1-én d. e. 10 óraker nyilvános írásbeli versenytárgyalás utján eladásra kerül tövön az erdőben:
1. A garamrévi m. kir. erdőgondnokság kerületéből:
a) A II. 9 tag 27 és 28 osztagokban 1664 drb tölggyfa 14336 kor. 02 fill. kikiáltási árral,
b) A III. 15 tag 26 osztagban 602 drb tölggyfa 7309 kor. 12 fill. kikiáltási árral,
c) A III. 17 tag 54 és 57 osztagokban 805 drb tölggyfa és mintegy 2 m³ műfanak és 51 ürm.³ tűzifának való bükk és gyertyánfa 9784 kor. 48 fill. kikiáltási árral.
2. A geleitneki m. kir. erdőgondnokság kerületéből:
d) A II. 6 tag 4 osztagban 1236 drb. tölggyfa és mintegy 339 ürm.³ tűzifának való bükk és gyertyánfa 8722 kor. 80 fill. kikiáltási árral.
3. A selmezbányai m. kir. erdőgondnokság kerületéből:
e) E. 6 tag 59, 60, 61 és 62 osztagokban 4437 drb tölggyfa és mintegy 136 ürm.³ tűzifának való bükk és gyertyánfa 26398 kor. 36 fill. kikiáltási árral.
4. A jalmi m. kir. erdőgondnokság kerületéből:
f) C. I. tag 45 osztagban és C. II. 9 tag 27. osztagban 860 drb tölggyfa 1830 kor. 36 fill. kikiáltási árral, és g) C. III. 17 tag 49 osztagban 1178 drb. tölggyfa 6766 kor. 66 fill. kikiáltási árral.
Versenyzők felhivatnak, hogy szabályszerűen kiállított és 1 koronás bélyeggel, valamint a kikiáltási ár 10/0-ának megfelelő bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat, melyekben minden értekesítési tárgyra külön-külön ajánlat teendő, legkésőbbben a versenytárgyalásra kitűzött óráig a zsarnóczi m. kir. erdőhivatalnál nyujtsák be.
Az árverési és szerződési feltételek a zsarnóczi m. kir. erdőhivatalnál megtekinthetők,
Budapesten, 1902. évi július hóban.
M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Csődtömögeladás.
A vagyonbukott Leipniker Manó és Gyula cég (Budapest, VII. Károly-körút 15.) tömegéhez tartozó 82.000 kor. beszerzési és 59.395 kor. 05 fillér becsárban értékelt és a csődléltár 1—3783. tételek alatt felvett rövid-, norinbergi- és diszműárak, valamint az üzleti berendezés ajánlati verseny utján
1902. augusztus 26-án déli 12 óraker el fognak adatni.
Venni szándékozók felhivatnak, hogy ajánlataikat és a becsár 10/0-át tevő 5939 kor. 50 fillér bánatpénzzel alulírott tömeggondnoknál f. 6. augusztus 25-ig délután 6 óráig nyujtsák be. Ugy a közelebbi feltételek, mint az áruraktár naponta d. e. 9—12 és d. n. 3—6 óra között megtekinthetők.
Budapesten, 1902. augusztus 12.
Dr. Dáni Vilmos ügyvéd,
csődtömeggondnok Budapest, IV., Kőszkeméti-utca 8.

ARANY · JÁNOS · MŰVEI
ISKOLAI KIADÁSBAN
ARANY JÁNOS legnépszerűbb műveiből, a melyből olcsó ISKOLAI KIADÁST bocsájított közre a Magyar Könyvtár. Minden egyes füzet magvas bevezetéssel van ellátva, a mi emeli ennek a kiadásnak az értékét. Egy-egy szám ára 30 fillér

ARANY-SHAKEAPEARE. — Szentivánéji álom. (M. K. 20—21. sz.) Iskolai kiadás. . . kor. —60
ARANY-SHAKEAPEARE. — János király. — (M. K. 108—109. sz.) Iskolai kiadás. . . kor. —90
ARANY-SHAKEAPEARE. — Hamlet. — (M. K. 109—112. sz.) Iskolai kiadás. . . kor. 1.20
ARANY JÁNOS. — Válogatott balladái. — Iskolai kiadás. Riedl Frigyes bevezetésével. (M. K. 11—12.) Ára . . . kor. —60
ARANY JÁNOS. — Toldi. — (M. K. 60—70. sz.) Isk. kiadás. — Ára . . . kor. —60
ARANY JÁNOS. — Kiseb költeményeiből. Szelemények. — Moravcsik Géza bevezetésével. (M. K. 74—75. sz.) Iskolai kiadás. . . kor. —60
ARANY JÁNOS. — Toldi estje. — Bánóczi József bevezetésével. (M. K. 87—88.) Isk. kiad. kor. —60

ARANY JÁNOS. — Első lopás. — Jókai Ördög. — Bevezetéssel ellátta Komáromy Lajos. (M. K. 10.) Isk. kiadás. . . kor. —30
ARANY JÁNOS. — Szelemények Toldi szerelméből. — Rendese és bevezetéssel ellátta Moravcsik Géza. (M. K. 102—105. sz.) Isk. kiad. kor. 1.20
ARANY JÁNOS. — Katalin. — Keveháza. — Szent László füve. — Bevezetéssel ellátta Radnai Rezső dr (M. K. 121—122. sz.) Isk. kiad. . . kor. —60
ARANY JÁNOS. — Buda halála. — Bevezetéssel ellátta Moravcsik Géza. (M. K. 137—139. sz.) Isk. kiadás. . . kor. —90
ARANY JÁNOS. — Vojtna Ars poetikája. — Bevezetéssel ellátta Kelemen Béla. (M. K. 144. sz.) Iskolai kiadás. . . kor. —30

Megjelentek és kaphatók **LAMPEL RÓBERT** (Wodianer F. és Fiala) csász. és kir. udvari könyvkereskedőnél kiadóhivatalában **BUDAPEST,** Andrássy-ét 21. szám.

AZANKER
élet- és járadék biztosító-társaság.
Magyarországi vezérképviseletőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapítottatott 1858.
Összes vagyon . . . . . 145 millió korona
Biztosítási állomány . . . . . 511 millió korona
Eddigi kifizetések . . . . . 242 millió korona
A nyerepményrészesüléssel biztosítottak vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztálytervezet szerint — ugy mint 26 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25/0-át kapták készpénzben kifizetve, míg a vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztálytervezet szerint (évenként emelkedő osztálék) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 3/0-á, ugymint a biztosítási tartam
3 év. 4 év. 5 év. 6 év. 7 év. 8 év után
9/0. 12/0. 15/0. 18/0. 21/0. 24/0
fizetett ki készpénzben.
Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.
Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviseletőség, (hová ügynéksek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynékel.

